

VINERI 24 AUGUST 2001 : ANUL LI NR. 34

FOAIA

FONDAT ÎN 1951 40 ANI

românească

SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

S-a inaugurat un nou loc de întâlnire la Giula

Realitatea doare câteodată

Oare ne folosim de avantajele excursiilor în România?

CALENDAR ORTODOX

- 27 august, luni – Cuv. Pimen; Sf. Mc. Fanurie și Osie; Sf. Mc. Eutalia.
 28 august, marți – Cuv. Moise Etiopianul; Sf. Mc. Diomid și Lavrentie; Sf. Ana Proorocița.
29 august, miercuri – (†) Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul. (Post)
 30 august, joi – Sf. Ierarhi: Alexandru, Ioan și Pavel cel Nou, patriarhii Constantinopolului.
 31 august, vineri – Punerea în raclă a brâului Maicii Domnului.
 1 septembrie, sâmbătă – † Cuv. Simeon Stâlpnicul și mama sa Marta. (Începutul Anului Nou bisericesc)
 2 septembrie, duminică – Sf. Mc. Mamant; Sf. Ioan Postitorul, patriarhul Constantinopolului. Duminica a 13-a după Rusalii.

AGENDĂ

27 august

1770 – s-a născut filosoful german *Georg Wilhelm Friedrich Hegel*.

1955 – apare prima ediție a cărții recordurilor, *Guinness Book of Records*, la ideea lui Sir Hugh Beane, director comercial al unei companii engleze producătoare de bere, care se afla în căutare de idei promoționale.

28 august

1749 – s-a născut scriitorul german *Johann Wolfgang Goethe*.

29 august

1632 – s-a născut filosoful *John Locke*, autorul lucrării „Cîteva păreri asupra educației” (1693), care a avut o influență puternică asupra dezvoltării pedagogiei secolelor următoare.

30 august

1265 – prima mențiune documentară a *Hunedoarei*.
 1987 – s-a stins din viață dansatorul din Micherechi, *Gheorghe Nistor*, premiat cu distincția „Maestru al Artei Populare”.

31 august

1899 – s-a născut, la Kevermes, povestitorul chitighăzean *Teodor Șimonca*.

1913 – a murit inventatorul român, constructorul și experimentatorul de avioane, *Aurel Vlaicu*.

1957 – intră în funcțiune primul reactor atomic românesc.

1 septembrie

1593 – *Mihai Viteazul* devine domn al Țării Românești.
 1632 – *Matei Basarab* devine domn al Țării Românești.
 1939 – armatele hitleriste invadează Polonia, declanșând cel de al doilea Război Mondial.

2 septembrie

1442 – *Iancu de Hunedoara* îi învinge pentru prima dată pe turci, în bătălia de pe cursul superior al Ialomiței (bătălia marchează începutul campaniilor ofensive ale domnitorului împotriva Imperiului Otoman).

1848 – începe *Adunarea Națională de la Blaj*, la care participă 60.000 de țărani înarmați, se declară nerecunoașterea „uniunii” Transilvaniei cu Ungaria, se începe formarea unei oști populare române sub conducerea lui Avram Iancu, Axente Sever și Iovian Brad.

Foaia românească respectă ortografia română veche, dar în cazul contribuțiilor sosite din partea colaboratorilor, păstrează scrierea folosită de autor.

Pe copertă: Serbare la Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (Fotografie de Rita Ruja)

Puțini tineri au cerut burse în România

Raportat la numărul din anul trecut, cînd au solicitat bursă de studii în România 14 tineri români din Ungaria, pentru anul școlar 2001-2002 s-au folosit de această posibilitate doar 6 tineri, aparținători comunității noastre.

Delegația condusă de domnul *prof. dr. Călin Tesio*, decanul Facultății de Biologie de la Universitatea București, reprezentant al Ministerului Educației din România, a ținut în ziua de 13 august, luni, la Giula, examenul – mai precis spus, interviul – pentru acei viitori bursieri, care vor să-și înceapă din toamnă studiile superioare în România. Reprezentanții Ministerului Educației și ai Ministerului Afacerilor Externe din România au sosit la sediul din Giula al AȚRU venind din Iugoslavia, unde s-au întâlnit cu tinerii români din acea țară.

– De mai multe săptămîni am pornit de acasă, pentru a ne întâlni cu tinerii români din sudul și vestul granițelor României, care vor să fie studenți la vreo facultate din România. – ne-a declarat domnul Tesio. – Am fost în Bulgaria, Iugoslavia, Macedonia, Albania, și iată-ne acum în Ungaria. Tinerii diferă de la o țară la alta, dar ne-am bucurat să vedem că universitățile din Ro-

Delegația din România, împreună cu Nicolae Pahonea, secretar I. la ambasadă

mânia sînt atât de căutate și de către românii din afara țării.

– *Probabil în celelalte țări s-au înscris mai mulți tineri decît la noi. Cum ați primit faptul că, din Ungaria, în acest an nu s-au prezentat pentru bursă în România așa de mulți tineri ca anul trecut?*

– Știm că Ungaria este într-o altfel de situație. Românii de aici preferă facultățile din țara lor, ceea ce pe de o parte este de înțeles. Am aflat și aceea că anul trecut și de aici au solicitat burse mai mulți tineri. Noi trebuie să

ne bucurăm și dacă tinerii care termină Liceul Românesc din Giula reușesc să intre la o facultate din Ungaria, dar – bineînțeles – îi așteptăm cu mult drag și la universitățile noastre. Din celelalte țări din sudul Europei s-au înscris cu mult mai mulți studenți decît de aici, din Ungaria. Cel mai frecvent ei aleg medicina, relațiile economice, filologia, jurnalistică, etc. România se străduiește, și se va strădui și în viitor, să ofere condiții cît mai bune pentru studenții care vin din afara țării.

- iova -

Prezidiul AȚRU se va întruni la Cenadul Unguresc

Corpul de conducere al reprezentanței pe plan național a românilor din Ungaria, își va ține următoarea sa ședință ordinară, în deplasare, la Cenadul Unguresc. La întrunirea de la 7 septembrie se vor discuta probleme de actualitate și se vor dezbate unele aspecte ale modificării Legii pentru Minorități. Pentru românii din Ungaria ar fi necesară o variantă, care ar opri

intrarea ne-românilor în corpurile reprezentative locale, evitînd astfel repetarea erorilor electorale din 1998, cînd 40% din electorii autogovernărilor românești locale au provenit dintr-un anumit cerc, care folosindu-se de neajunsurile legii au format reprezentanțe locale care n-au nimic comun cu comunitatea autentică a românilor din Ungaria.

Ștefan Crăsta

Program comun Bulgaria-România-Ungaria

Bulgaria, România și Ungaria elaborează un program comun pentru exploatarea mijloacelor folosite de grăniceri. Ministrul român de interne, *Ioan Rus*, a arătat că paza frontierelor și lichidarea rețelelor de traficant este în interesul comun al celor trei țări. (Rador)

Conducătorii autogovernărilor românești din Ungaria se vor perfecționa la Băile Herculane

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria și în această toamnă va organiza un curs de perfecționare pentru conducătorii reprezentanțelor românești. De data aceasta oficialii noștri se vor perfecționa la Băile Herculane. În timpul șederii de trei zile - între 14-16 septembrie - în România se vor ține discursuri despre viața politică și socială, respectiv despre probleme legate de viața minorităților din țara vecină. Gazdele vor oferi cursanților și o excursie de o zi la Porțile de Fier.

Lupta naționalităților pentru supraviețuire este veșnică

Minoritățile din Ungaria nu sînt prea bine organizate, nu depun o activitate de lobby destul de puternică – a declarat recent ziarului maghiar din Slovenia, *Uj Szó*, *Kaltenbach Jenő*, ombudsmanul pentru drepturile minorităților din Ungaria. Începutul anilor '90, în ceea ce privește drepturile minorităților, a fost o perioadă mai fructuoasă, iar după 1998, parcă și elita politică s-ar fi oboșit de această chestiune. *Kaltenbach* a mai menționat în articolul amintit că își poate închipui că unii conducători ai naționalităților sînt foarte mulțumiți de poziția pe care o au și nu mai doresc să lupte pentru cauzele comunității pe care o reprezintă. El a accentuat că lupta naționalităților pentru supraviețuire este veșnică.

- va -

Fanfara din Lipova din nou la Zenit

Festivalul Zenit a devenit deja o tradiție în viața muzicală de fanfare din Ungaria. Se organizează în fiecare an, invitând diferite

care ne-a vizitat și de data aceasta împreună cu dirijorul lor *Dorin Iancu*. Vîrsta membrilor este între 15 și 28 de ani. Alături de acești

fanfare din țară și pe peste hotare la un concurs, o întâlnire specială. Anul acesta s-a organizat pentru a 14-a oară, din nou la Bichișciaba, între zilele de 18-20 august. De data aceasta au participat în total 12 fanfare. România a fost reprezentată de Fanfara „Doina” din Lipova, care a ajuns la acest festival pentru a patra oară. Însoțitorul fanfarei din Lipova a fost și în anul acesta *Gheorghe Gros*, președintele Autoguvernației Românești din Bichișciaba. Domnul Gros ne-a prezentat grupul lipovenilor.

– Acum patru ani am căutat o orchestră care ar putea participa la Festivalul Zenit. Mulțumită lui *Petru Gherman*, primarul orașului Lipova, am aflat despre Fanfara „Doina” din Lipova

oaspeți au acceptat invitația noastră și prieteni binecunoscuți din Beiuș, oraș care este înfrățit cu orașul nostru Bichișciaba. După cum am aflat de la acești prieteni anul viitor și cei din Beiuș vor participa cu fanfara lor militară.

De la dirijorul fanfarei din Lipova am dorit să aflăm amănunte despre formația pe care o conduce.

– *Domnule Iancu, ați ajuns aici, la Festivalul Zenit, pentru a patra oară. După cum am văzut, vîrsta membrilor din fanfară este foarte variată.*

– Cu primele două ocazii, cînd am fost aici, am venit cu o fanfară mai în vîrstă. Eu fiind mai tînăr, de doar 28 de ani, m-am gîndit să formez o fanfară mai tînără, cu copii, cărora viitorul le este încă în față. Am

vrut să le implementez în gîndirea, în cultura lor, o parte din muzica din România, care este muzica de fanfară. Am început deci cu copii mici, de la vîrsta de 10-12 ani. Astfel, partea de instrucție este foarte grea, lucrînd cu copii, cu amatori, nefiind muzicieni profesioniști. Totodată, ai o satisfacție mare cînd ajungi cu ei la un festival.

– *Cum v-ați pregătit pentru această întâlnire?*

– Mai cîntăm în România la festivaluri de fanfară pentru care avem o pregătire separată. În România, fiind o tradiție muzica de fanfara, se pretinde foarte mult de la fanfarele care se duc acolo la un concurs. Iar ca să amintesc și perioada de pregătire pentru aceste programe, ne pregătim în 3-4 luni.

– *Cu ce program v-ați prezentat în fața publicului?*

– Atît anul trecut, cît și anul acesta am prezentat două piese din Statelor Unite, unul fiind fostul imn al Statelor Unite, iar al doilea fostul Imn de biruință al Armatei de Eliberare. În a doua parte am prezentat un fragment din Brahms și o piesă compusă de mine.

Rezultatele Festivalului Zenit, în ceea ce privește lipovenii, a fost că juriul a acordat atît pentru Fanfara Doina, cît și pentru dirijorul lor *Dorin Iancu* un premiu special.

Rita Ruja

Succesul internațional al Ecranului nostru

Redacția emisiunilor în limba română a Televiziunii Maghiare a participat la Festivalul Internațional de Filme de la Ujgorod, care a avut o tematică axată pe teme minoritare. La festival au participat reprezentanții

a 10 țări cu 53 de pelicule, realizate în 15 limbi. Ecranul nostru a fost reprezentat de redactorul responsabil, *Tiberiu Boca*, care a concurat cu filmul portret al lui *Helmut Duckadam*, cu titlul: „Portarul minune”. Succesul peliculei difuzată deja

și de Televiziunea Maghiară, a fost deplin, obținînd atît titlul de „Cel mai bun film portret”, cît și „Premiul special al juriului pentru autor”. Filmul a fost turnat cu ocazia împlinirii a 15 ani de la marele succes al Stelei București din 1986, cînd campioana de fotbal a României a reușit să cucerească și cel mai prestigios trofeu european la nivelul fotbalului de cluburi. *Helmut Duckadam* a intrat atunci în rîndul legendelor, apărînd 4 lovituri de la 11 metri. Realizatorul filmului, *Tiberiu Boca* l-a căutat la Arad și Semlac unde acum își trăiește zilele deloc monotone ale pensionarilor. Șt. C.

Gheorghe Dulău a fost premiat pentru păstrarea tradițiilor

Cu ocazia Zilei Constituției, la 20 august, Primăria din Micherechi l-a distins pe învățătorul pensionar *Gheorghe Dulău*, care de la mijlocul acestui secol a fost principalul animator cultural din localitate. Primarul *Gheorghe Ruja* i-a conferit distincția „Pentru Micherechi” pentru activitatea omului de cultură, *Gheorghe Dulău*, depusă în interesul păstrării tradițiilor și culturii populare din Micherechi.

Cu această ocazie, distincția „Pentru Micherechi” mai fost înmînată și viceprimarului *Ioan Radici* și notarului *Szegedi Lajos*. R. R.

Realitatea doare cîteodată

Din nou avem despre ce să discutăm. „Ai citit ziarul de sîmbătă? Ce zici, are dreptate Episcopul?” – se întrebau zilele trecute mai mulți dintre noi, cei pe care (încă) îi interesează soarta românilor din Ungaria.

Népszabadság-ul de sîmbătă (18 august) a publicat un articol despre asimilarea din țara noastră, în subtitlu avertizîndu-ne că – după părerea Episcopului Sofronie – românii din Ungaria sînt amenințați cu dispariția. Această declarație a fost făcută de conducătorul Bisericii noastre săptămîna trecută, la Universitatea de Vară de la Izvorul Mureșului, unde s-a discutat, printre altele, și despre șansele de supraviețuire a românilor din jurul granițelor României.

De obicei, majoritatea românilor din Ungaria se informează din presa maghiară. Bineînțeles, sînt și excepții dar de multe ori ziaristii pot pregăti și o capcană cititorului: cuvintele pot fi ușor răstălmăcite, nu e greu să le dai un alt sens. Mai ales cînd, dealtfel, este vorba despre lucruri grave.

La fel ca și anul trecut după binecunoscutele și mult comentate declarații ale Episcopului nostru la o întâlnire de la Sibiu, presa maghiară (precum și cea din România) și de această dată s-a părut că e surprinsă de aceste declarații. De ani de zile se scrie, se vorbește că minoritățile naționale din Ungaria (toate, nu numai românii) nu au școli și instituții puternice care să fie în stare să păstreze identitatea, să lupte pentru interesele comunității.

Prea Sfințitul Sofronie, de doi ani și jumătate de cînd face misiune în țara noastră, este întrebare de mulți și în multe locuri care-i situația românilor din Ungaria. Ce poate spune decît că: mulți dintre noi nu mai vorbim sau doar foarte puțin limba română; că fenomenul căsătoriilor mixte este mult prea generalizat; că în unele biserici ale noastre limba română sună cam străin la urechea credincioșilor; că tinerii noștri termină școlile și după 8 sau 12 ani abia înțeleg limba pe care bunicii lor încă o vorbesc binișor, și am mai putea înșira.

La Izvorul Mureșului românii din Ungaria au fost reprezentanți doar de Episcopul lor. Ne putem pune liniștit întrebarea: Unde au fost ceilalți conducători, lideri ai autoguvernațiilor, directori de instituții? De ce nu s-au dus ei să spună care ne este situația? (Sper că nu a așteptat nimeni o invitație specială.)

Dacă nu vrem să se schimbe nimic, atunci sigur nu trebuie să mergem, să cerem, să ne plîngem că avem nevoie de cărți, de manuale, de bani pentru renovări de biserici, etc.

Dar dacă vrem să facem ceva pentru viitorul nostru, atunci trebuie, sîntem obligați, să fim de față la toate întîlnirile unde avem și cea mai mică șansă să obținem sprijin pentru supraviețuire, pentru menținerea identității strămoșești.

Declarațiile Episcopului ne supără, ne face să ne simțim prost, ne dor. Dar oare ne dor atît de tare încît să ne punem serios pe gînduri?

Cra Jorg

Dansatorii de la Micherechi la Cluj

În perioada 19-22 august s-a desfășurat la Cluj-Napoca, Festivalul Folcloric al Românilor de Pretutindeni. Comunitatea noastră a fost reprezentată de Echipa de Păstrare a Tradițiilor „Gheorghe Nistor” din Micherechi, care în cursul celor trei zile ale manifestării a susținut un spectacol în aer liber în orașul transilvan și s-a mai prezentat cu dansurile autentice micherechene în trei localități mai mici din jurul Clujului.

S-a inaugurat un nou loc de întâlnire la Giula

Sediul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, care se găsește în strada Eminescu nr. 1., a fost dat în folosință în anul 1998. Atunci s-au amenajat aici birourile și o mică sală de conferințe pentru Oficiul AȚRU. În aripa veche a clădirii luni, 20 august, în Ziua Constituției, s-a inaugurat o nouă sală care se plănuiește a fi un loc de întâlnire pentru diferite programe: conferințe, concursuri, examene, cursuri de perfecționare. „Un loc unde ne vom putea întări spiritul de coeziune” – a accentuat în discursul său festiv, **Traian Cresta**, președintele AȚRU.

„Această sală îmbogățește românii din Ungaria, pentru că de acum înainte vom avea un nou loc de întâlnire, unde vom putea aduce decizii, vom putea discuta despre problemele comunității noastre.” – a mai adăugat **Traian Cresta** la serbarea de inaugurare, de la Giula. Președintele AȚRU a făcut comparație între muncile țaranului, care se termină pînă la Ziua Pîinii, 20 august, și această nouă realizare a reprezentanței românești, pentru că pînă în această zi și AȚRU a terminat lucrările de reconstrucție de la sediu.

Hende: Aici se vor aduce decizii pentru soarta românilor

Despre însemnătatea Zi-lei Constituției a vorbit și **dr. Hende Csaba**, secretar de stat politic la Ministerul Justiției, adăugînd că această sărbătoare nu este numai a ungarilor, ci a tuturor naționalităților care trăiesc în această țară, deci și a românilor. Menționînd că sfaturile regelui Ștefan I către fiul său ar putea fi reluate în fiecare zi, la fiecare întâlnire de acest gen, reprezentantul ministerului de resort a pus accent pe conviețuirea pașnică a diferitelor etnii în

această țară. Despre noua sală de conferințe, **Hende Csaba** și-a exprimat convingerea că ea va fi în anii și deceniile următoare un loc de mare importanță pentru românii din Ungaria, pentru că aici se vor aduce cele mai importante decizii pentru soarta românilor de pe aceste meleaguri.

Ghișa: Scoateți limba română în străzile Giulei

Consilierul Ambasadei Române de la Budapesta, **Alexandru Ghișa**, și-a exprimat dorința, cu această ocazie, că ar fi bine dacă din această sală limba română ar ajunge și pe străzile Giulei. Conducerea AȚRU i-a sugerat să fie un luptător mai puternic pentru drepturile comunității române de aici, făcînd paralelă între reprezentanța noastră și Uniunea Democratică a Maghiarilor din România. Domnul Ghișa a accentuat și însemnătatea reprezentării în Parlament a comunității noastre, un scop pentru care tot AȚRU este dator să lupte.

După cuvîntările festive, care au fost introduse cu recitări în limbile maghiară și română și imnurile naționale ale Ungariei și României, a urmat un scurt mon-

taj literar din poeziile lui **Mihai Eminescu**, în interpretarea actorilor români **Iurie Darie** și **Anca Pandrea**, acesta fiind încheiat cu cîteva „perle” ale elevilor români.

Cresta: Conținutul va conta

Festivitatea a continuat cu sfințirea clădirii și a noii săli de conferință. În curtea reprezentanței românești, **Prea Sfințitul Episcop Sofronie** a evocat prin rugăciune toți sfinții români, de la **Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare** și **Sfint pînă la sfinții apropiați zilelor noastre**, cum este **Ioan Valahul**.

După momentul religios, oaspeții au vizitat noua încăpăre, care a fost dată în folosință cu cuvintele președintelui Cresta: „știm că ațita va prețui această sală, cu cît conținut o vom putea umple”.

Primul semn a fost promițător: ațit consilierul de la ambasadă, cît și doamna **prof. dr. Lizica Mihuț**, rectorul Universității A. Vlaicu din Arad au făcut o donație de cărți pentru AȚRU.

Pe locul I: biserica și școala

Întîlnirea a continuat cu o conferință de presă, unde **Hende Csaba** a accentuat

că biserica și școala întotdeauna trebuie să aibă prioritate și în viața unei minorități. Secretarul de stat a prezentat ziaristilor de față sumele pe care Ministerul Justiției le-a acordat din fondurile sale de intervenție: 2,1 milioane pentru școala din Săcal, 1,9 milioane pentru școala din Apatu, 2,5 milioane pentru Casa de Cultură din Chitighaz și 10 milioane pentru renovările de la capela ortodoxă română din Budapesta. Domnul **Hende** i-a asigurat pe cei interesați că ministerul va face tot posibilul ca să găsească și alte surse pentru acest scop important.

La întrebarea *Foii românești* secretarul de stat politic a mai subliniat că românii din Ungaria nu trebuie să aibă teamă de alegerile din anul viitor, pentru că garantează că această clădire și în viitor va fi folosită numai de reprezentanții autentici ai comunității românești din Ungaria. Parlamentul maghiar în sesiunea din toamnă din nou se va ocupa de modificarea legii pentru minorități, a mai amintit luni la Giula, secretarul de stat, **Hende Csaba**.

Eva Iova

Cooperare transfrontalieră cofinanțată de UE

Delegația Comisiei Europene la București a semnat recent un contract în cadrul programului pentru cooperare transfrontalieră România-Ungaria în valoare de peste 2.700.000 de euro. Contractul este cofinanțat de UE prin programul PHARE și de Consiliul Județean Arad, obiectivul fiind construcția unui terminal pentru mărfuri în incinta Aeroportului Arad. Însărcinatul cu afaceri al Dele-

gației Comisiei Europene în România, **Simon Mordue**, a apreciat că acest proiect va facilita schimburi comerciale de o calitate mai bună și un cost mai redus. Realizarea contractului va atrage crearea de 35 de locuri de muncă permanente, creșterea traficului aerian de mărfuri cu 60% pe an, scăderea duratei de transfer a bunurilor cu 50% și creșterea ratei de detectare a drogurilor și armelor cu 80%.

(Rador)

România vrea să ajute românii din Iugoslavia

Șeful Departamentului pentru românii de pretutinden, **Doru Vasile Ionescu**, a declarat la acest sfîrșit de săptămînă că va purta un dialog permanent cu autoritățile iugoslave pentru apărarea drepturilor românilor din această țară.

Doru Ionescu, care a participat între 17-19 august, la Festivalul de folclor și muzică românească organizat la Petrovasila, în Voivodina, declara că Guvernul României și-a propus să extindă raporturile cu reprezentanții românilor din țara vecină, în cadrul unei strategii speciale care are drept scop dezvoltarea relațiilor cu românii din afara granițelor.

Potrivit unor statistici oficiale, în Banatul Sîrbesc trăiesc peste 10.000 de români care beneficiază de unele drepturi prevăzute

pentru minoritățile naționale. În schimb, în zona cuprinsă între riurile Morava, Timoc și fluviul Dunăre trăiesc peste 300.000 de români (conform unor surse neoficiale, peste 1.000.000) cărora nu le este recunoscută identitatea națională și culturală, ei sînt considerați vlahi și în accepțiunea sîrbească ei ar fi diferiți de români.

Secretarul de stat român a accentuat că în acest moment este necesară creșterea numărului de profesori de limbă română în școlile românești din Iugoslavia, asigurarea de manuale precum și dezvoltarea învățămîntului universitar în limba română. Acesta a atras atenția și asupra prezenței slabe a preoților în bisericile românești. **Ionescu** a menționat faptul că guver-

nul român intenționează să refacă patrimoniul istoric și religios românesc din țara vecină și să extindă numărul de ziare și de posturi de radio românești. Programul de asistență acordat românilor din afara granițelor se va derula pe o perioadă cuprinsă între 1 și 3 ani.

Însă, oficialul guvernului român a atras atenția și asupra dezbinării existente în comunitățile românești din țările vecine, menționînd Iugoslavia și Ucraina. „Important este de a găsi un numitor comun și de a le sprijini într-o acțiune de unificare pentru că există o divizare a asociațiilor și a organizațiilor. Aceasta nu este bine și sperăm că în curînd să se creeze un Consiliu Național al Românilor din Iugoslavia”, a mai spus **Doru Ionescu**.

(Rador)

Vînt nu se stîrnește din senin

Vă mărturisesc sincer că titlul l-am împrumutat de la renumitul prozator transilvănean *Asztalos István* (1909–1960), care, printre numeroase alte opere, în 1949 a publicat romanul „Szél fúvatlan nem indul”. Eu am mai prins și prilejul fericit de a-l cunoaște personal. Eram pe vremea aceea atașat cultural și de presa al Ambasadei noastre din București.

Vreau să vă spun că numele lui, și mai degrabă titlul romanului pomenit mi-a venit în minte zilele acestea. Revenind asupra declarației făcute recent de către prim-ministrul *Orbán Viktor* la Tușnad în legătură cu dispariția noastră totală, a început să-mi fie frică. Am citiva prieteni, evrei, care în urma atitudinii și luării de

poziție împotriva neamului lor de către unele partide și organizații așa numite civile, au început să-și facă bagajele, nu de dragul călătoriei, ci de frică. Nu de mult stăteam încă la discuții aprinse cu ei, încercînd să-i conving: ceea ce fac, e o prostie. Ca după cîteva luni să ajung și eu într-o situație asemănătoare.

Nu halucinez, mi-e frică! Ideea nu mă lasă în pace. Îmi revine mereu titlul, ajungînd la concluzia că, fără nici un motiv n-ar fi lansat-o.

Dar pe mine mă preocupă o serie întreagă de întrebări, printre care: De unde își ia un prim-ministru curajul și răspunderea să afirme așa ceva despre o naționalitate care trăiește timp de secole pe aceste mele-

guri? Drept urmare, dacă e vorba că românii de multe secole sînt parte componentă, organic intercalați în națiunea maghiară, existența lor de ce începe să usture ochii unor demnitari tocmai acum? Oare, înainte de a se decide să declare așa ceva – după părerea mea foarte grav – privind soarta noastră, s-o fi consultat cu cineva? În caz afirmativ, cu cine? Cine putea să-l sfătuiască în acest sens?

Oricum, e nu numai grav, dar și absurd! Dar mă rog, e vorba despre zeci de mii de oameni, cetățeni fideli și sînguincioși ai pămîntului lor natal. E vorba despre o naționalitate, chiar dacă e minoritară!

Primul ministru pe ce s-o fi bazat în a se pronunța astfel, atunci cînd Ungaria

pune problema ceangailor din Moldova în fața unor foruri europene? Cum? Asta se poate? În timp ce condamnă la dispariție totală o naționalitate din țară, cu un trecut istoric dovedit...

Dumneavoastră înțelegeți? Sau cel puțin ați reușit să vă ridicati măcar odată sprîncenele? N-am dreptul să jignesc, dar din tăcerea de pînă acum trebuie să observ că lumea noastră, a românilor din Ungaria, parcă nu-și dă seama de pericolul care ne amenință. Bine, lumea n-a avut de unde să afle. În afară de Foaia Românească nici un organ de presă din Ungaria nu s-a îndurat să sesizeze măcar această întorsătură.

Nu mă simt ațîțător de foc, dar nedreptatea istorică mă jignește pînă în mă-

duva oaselor, provocîndu-mă, în mod spontan, la protest. Nu cunosc părerea domniilor voastre, eu însă cred că o asemenea injurie nu se poate înghiți. Trebuie să luăm cuvîntul contra, să luăm poziție fermă și fără echivoc, cerînd și ajutorul țării-mamă ca să ne apere interesele, chiar și pe lîngă forurile competente europene sau internaționale, interese devenite de pe o zi pe alta vitale. Trebuie ca toată lumea să facă tot ce îi e în putință, pînă cînd nu e tîrziu. Să nu așteptăm să ne bată la ușă cerîndu-ne: fa-ceți-vă bagajele și părăsiți-vă cît mai curînd pămîntul natal!

Afirmția d-lui *Orbán* nu e nici glumă, nici gafă. Trebuie luată în serios!

Al. Ardelean

Din nou cîte ceva despre legea statutului

În ultimul număr din iunie al săptămînalului literar și politic maghiar *Élet és Irodalom* (Viață și Literatură) a apărut o scriere intitulată: *Visszafogadás!* În limba română aceasta înseamnă: reocupare, recucerire. Autorul este *Polónyi István*, economist și profesor universitar din Debrecin.

Datorită presupunerii mele, conform căreia acest săptămînal nu este citit de prea mulți români din Ungaria, m-am hotărît să fac o sumară reflecție asupra acestei scrieri, cu atît mai mult, cu cît tema este în strînsă legătură cu mult discutata problemă a legii statutului.

Nu demult, premierul maghiar *Orbán Viktor* a fost în Statele Unite ale Americii, unde a ținut un discurs „adresat acelor de acasă”, conform căruia – în varianta originală a știrii – pentru a ține economia maghiară pe traiectoria evoluției va fi necesară primirea cîtorva milioane de imigranți. Ulterior cele spuse au fost rectificate în sensul că șeful guvernului maghiar a afirmat că Ungaria trebuie să primească din țările învecinate cîteva milioane de oameni ca forțe de muncă. Afirmția exactă a fost: „în calitate de forță de muncă trebuie să se pună la socoteală cîteva milioane de cetățeni și din țările învecinate, (...) deci ungurii dispun de o capacitate de forță de muncă nu de zece, ci de 14 milioane”.

Rectificarea – constată *Polónyi István* – nu schimbă esențial ideea de bază, fiindcă și în cazul brațelor de muncă angajate din țările în-

vecinate se poate accepta ca verosimilă imigrarea, deoarece anevoie se poate imagina naveta mai multor milioane de oameni. În realitate, această stare ar rezulta în Ungaria o imensă erupție a forței de muncă, ceea ce ar putea genera mai degrabă o catastrofă economică decît prosperitate.

Cîteva economiști presupun că *Orbán* a formulat „economiciste” ideea „național-politică” a lui *Csurka István*, care insistă asupra imigrației ungunilor din țările învecinate. Ceea ce sprijină și cele spuse de *Orbán*, cum că „a sosit timpul și aici, în Ungaria ca să ne apucăm de realizarea programului reunificării naționale, arcuit peste hotare”.

Se prea poate. Însă – apreciază *Polónyi* – declarația făcută derivă numai din confuzia retorică bombastice, a numai cîtorva cuvinte ale guvernului FIDESZ și ale premierului.

Concepția pronatalistă este împletită legitim cu politica demografică expansivă – constată *Polónyi* – încercînd să influențeze procesele demografice prin mijloace directe (de constrîngere) sau indirecte (de stimulare). Politica demografică expansivă se edifică pe premeditarea abordării superficiale, extensive a conceptului de „oameni mulți – armată mare, stat puternic”, respectiv „multe brațe de muncă – economie puternică”. În practică, politica demografică expansivă se pomeneste atunci cînd un imperiu sau o țară se află în expansiune. Fiindcă o țară în plină ex-

pansiune sprijină, pe lîngă politica familiilor, deseori și imigrația – prin care se economisesc poverile și cheltuielile de creștere și școlarizare a copiilor (acestea le suportă țara de baștină). În acest fel țara care primește imigranți, își poate mări în mare măsură productivitatea – explică *Polónyi*.

În anul 1963, media nașterilor din Ungaria a fost cea mai redusă din lume. Atunci s-a încercat, prin mijloace indirecte, o creștere oarecare a nașterilor. Ca atare, în 1968 s-a votat și s-a introdus alocația de îngrijire a copilului. Această măsură a produs doar o ameliorare modestă. În 1973 s-a lansat o altă campanie de politică demografică, prin subvenții de graviditate, prin sprijin de lăuzie și prin majorarea substanțială a ajutorului familial. Rezultatele nu au fost nici atunci cele scontate. Natalitatea și scăderea populației sînt fenomene sociale legate de modernizare, ca particularități ale lumii moderne, tehnocrate. În mare parte, natalitatea scade tocmai în acele țări, în care bunăstarea crește – constată *Polónyi*.

Organizația Națiunilor Unite a semnalat în anul 2001 că natalitatea Europei va descrește pînă în anul 2050 în mod considerabil. În cîteva țări, de exemplu în Franța și Irlanda, va crește în oarecare măsură, dar în cele mai multe țări europene se poate pronostica o descreștere serioasă. De exemplu, populația Germaniei va scădea de la 82 de milioane sub 71 milioane, cea a Italiei de la 58 milioane la 43 milioane, cea a Spaniei de la 40

milioane la 31 milioane. Populația celor 15 state membre ale Uniunii Europene va scădea de la 376 milioane la 340 milioane. În statele din centrul și răsăritul Europei, care candidează la Uniunea Europeană, populația totală de 105 milioane va scădea la 85 milioane. Se poate pronostica că populația Ucrainei va scădea cu 40 la sută. (Ivan Davidson, *Népszabadság*, 20 aprilie 2001). După așteptări, în 2050 populația Ungariei va fi de aproximativ 8 milioane. Față de cele declarate de premierul *Orbán* (cărora le-a mers vestea) cum că „fiecărei familie să aibă trei copii, trei camere și patru roți” – realitatea e că cine are trei camere și patru roți, numai în cele mai rare cazuri se va angaja să aibă trei copii (poate nici doi). La care s-ar mai putea adăuga: în Ungaria peste un sfert dintre cei căsătoriti nu au copii și această proporție crește din an în an.

„Comunicarea” efectului pieței brațelor de muncă și a economiei ce derivă din legea statutului este un fel de retorică politică – afirmă *Polónyi* – în așa măsură că aici efectele pieței forțelor de muncă și cele economice sînt chiar enunțuri periculoase și pot avea efect contrar față de cele susținute de premier și guvern.

Președintele Oficiului Maghiarilor de peste Hotare a apreciat în cotidianul *Magyar Nemzet*: „Proiectul de lege referitor la ungurii de peste hotare, care asigură ungurilor de dincolo de hotare avantajoase posibilități de muncă în Ungaria, va avea o consecință favorabilă și pentru reducerea lipsei forțelor

de muncă din Ungaria, care se desfășoară treptat”.

Însă a deschide azi posibilitatea de muncă celor de peste hotare, pe motivul că peste douăzeci sau cincizeci de ani numărul locuitorilor va fi și mai mic, pare periculos. Fiindcă, contrar părerii premierului, azi în Ungaria nu există lipsă de forțe de muncă. Din contră, numărul șomerilor înregistrați este de aproape patru sute de mii, iar numărul celor inactivi este încă foarte ridicat, de circa un milion, în timp ce, la ora actuală, în Ungaria se găsesc abia o sută de mii de posturi vacante. În această situație a pieței forțelor de muncă, dacă se prezintă la muncă prea mulți cetățeni din țările vecine, asta ar atrage după sine reducerea salariilor și creșterea numărului de șomeri.

Dar, poate că această campanie se merită, poate fi rentabilă – ironizează *Polónyi* – fiindcă, mai devreme sau mai tîrziu ungurii de peste hotare vor obține și dreptul de vot, ceea ce va întări în mare măsură baza alegătorilor de dreapta. Și în acest fel, aproape că se va rezolva problema trianonică – se va putea recupera ungurimea teritoriilor anexate.

Și ce vor spune la toate acestea țările vecine? – își pune întrebarea *Polónyi*. Austria nu va avea nimic de spus, deoarece legea statutului nu se referă la Burgenland – fiindcă acolo, între cetățeni, nu se fac deosebiri pe bază de naționalitate. Iar ceilalți vor fi repeziți cu aroganță. Fiindcă noi, ungurii, reocupăm – încheie *Polónyi István*.

Gh. Santău

O inimă deschisă înaintea lui Dumnezeu

Dacă știința a înregistrat un așa mare progres este ca urmare a faptului că există oameni care trec dincolo de strigătul nevoilor personale, și știu să fie sensibili la nevoile comunității. Tot așa în lucrarea lui Dumnezeu există oameni care pun nevoia celor mulți de a fi mântuiți și porunca Domnului Isus de a vesti Evanghelia mântuirii pe un loc prioritar în viața lor. Există oameni care știu să deslușească nevoile și în același timp și oportunitățile. Dar ceea ce este deosebit este faptul că nu acționează în virtutea propriilor resurse, ci cu inimă receptivă, deschisă la călăuzirea lui Dumnezeu.

Un astfel de om este fratele Ștefan Cioca, născut în Chitighaz. Dumnealui slujește în Biserica Creștină Baptistă din Chitighaz de mai bine de 40 de ani. A spus un da hotărât pentru Dumnezeu în această biserică în anul 1960. De asemenea, fratele Cioca împreună cu soția dumnealui lucrează ca farmaciști particulari în județul Bihor, la Nagykereki și Hencida.

În rândurile care urmează dumnealui va împărtăși cu noi câteva din bucuriile unei misiuni în împlinire.

– *Frate Ștefan Cioca, dumneavoastră sunteți un pionier, un deschizător de drum în folosirea presei scrise ca mijloc de transmitere a mesajului Evangheliei Domnului Isus Cristos. Vă rog să ne vorbiți despre acest început al lucrării dumneavoastră în viața publică.*

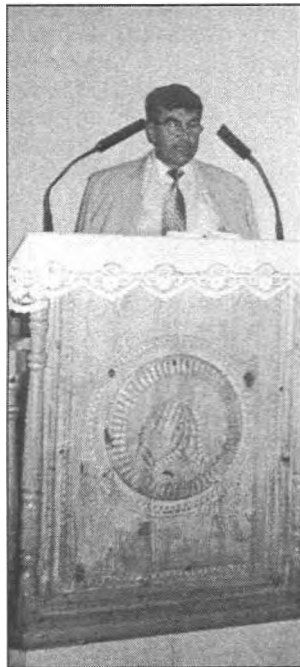
– Ne-am folosit întotdeauna de orice ocazie pentru a aduce mărturia noastră spre slava Domnului. Astfel în 1989 am început o rubrică creștină în Foia românească care conținea o mărturie despre credința noastră baptistă, o predică specifică bisericii noastre baptiste, poezii, relatări, știri din lumea creștină, sau spicuiri din alte reviste, precum Luminătorul, o revistă a Asociației Creștinilor Baptiști din America. Alteori am pus articole din cărțile de mărturie Calea, Adevărul și Viața, Istoria Baptiștilor din Chitighaz sau Istoria Baptiștilor din Micherechi. În aceste scrieri ne-am străduit să accentuăm creștinismul nostru mondial. Nu ne-am separat niciodată. Cu frații ortodocși am păstrat o relație de frățietate.

– *Dumneavoastră în comunitatea românească din Ungaria vă remarcăți în mod deosebit ca și scriitor creștin. Care sunt succesele și dezamăgirile pe care le trăiește un scriitor creștin într-o comunitate minoritară. Care sunt obiectivele scrierilor dumneavoastră?*

– Trebuie să mărturisesc că eu nu am pregătire literară. Toată școala ce-am făcut-o este liceul românesc

Nicolae Bălcescu din Giula și am bacalaureat în limba română. Școala superioară, facultatea pe care am absolvit-o este de farmacie și nu de filologie. Nu am pregătire literară și nu mă consider în mod deosebit un scriitor. Care a fost motivul pentru care am început să pun deoparte timp pentru scris? Am considerat din totdeauna important să folosim orice mijloc pentru a prezenta oamenilor mărturia evangheliei. Această posibilitate, ca prin Foia românească, prin radio și televiziune în vremuri comuniste să prezinti Evanghelia Domnului Isus Cristos am considerat că nu poate fi ocolită. Astfel chiar dacă nu am fost cu totul pregătit pentru această lucrare, totuși m-am angajat pentru că am simțit necesitatea să ieșim cu Cuvântul lui Dumnezeu afară din biserică. Dumnezeu a binecuvântat această lucrare și am avut ajutor întotdeauna. La Foie am avut ajutor pe domnul Cozma, directorul revistei. Când am publicat cartea Calea, Adevărul și Viața am primit ajutor din partea bunului meu prieten, dr. Gheorghe Petrușan. Am avut ajutor din partea Fundației pentru Minoritățile Naționale și Etnice. Îl amintesc aici pe domnul Ștefan Frățean. Dar cel mai mare a fost ajutorul lui Dumnezeu și prin voia Lui am reușit să fac această lucrare, pe care o consider necesară.

– *Dumneavoastră ați făcut o călătorie în Israel. Care sunt impresiile pe care le-ați cules și în ce măsură v-a inspirat în lucrarea din*

biserică și chiar în lucrarea scriitoricească?

– Mult timp nu am avut speranța că voi putea face această călătorie. Însă Domnul mi-a oferit și această oportunitate ca în decembrie 1998 să vizitez Țara Sfântă. Am ajuns acolo cu multe emoții și cu multe temeri. Teama ca după 2000 de ani să nu mai poți găsi ceva original. Eram pregătiți să găsim orașe și sate moderne, cu blocuri înalte de multe etaje. Dar am fost surprinși să vedem că multe locuri nu s-au schimbat, sau că, Cuvântul lui Dumnezeu s-a împlinit întocmai. Când am ajuns la Capernaum și l-am văzut în ruine, mi-am adus aminte de cuvintele Domnului Isus care spun "...oare tu Capernaume vei fi ridicat?" sau dimpotrivă coborât până la locuința morților. Aceasta a fost profeția Domnului Isus din cauza necredinței locuitorilor. Am

fost surprinși să vedem Capernaumul în ruine, jos într-o vale. De fapt a fost ceva cu totul deosebit să vedem cu ochii noștri ceea ce citim în Evanghelii. A fost zguduitor să parcurgi de exemplu drumul patimilor Domnului Isus, să mergi la Golgota, să vezi stânca care s-a crăpat la învierea Domnului, să te rogi în Ghețimani. Toată călătoria am înregistrat-o pe video și toate aceste lucruri originale din Țara Sfântă pot fi văzute de oricine dorește, pentru că le punem la dispoziție.

Această călătorie m-a motivat ca pentru mai multă vreme să predic numai din Evanghelii și să însoțesc mesajele cu explicații bazate pe ceea ce am văzut cu ochii mei în Israel. De asemenea, ne-am propus să scriem o carte cu titlul Pe urmele lui Isus. Avem deja 8 sau 10 articole, însă se pare că nu va fi finalizată ca urmare a lipsei sprijinului financiar. Am fi dorit ca această carte să apară în limba română și în limba maghiară și să conțină foarte multe poze pe care le-am făcut la fața locului. Nu am renunțat la această idee și nădăjduiesc să se poată realiza, pentru că o văd necesară.

– *Vă rugăm să împărtășiți cu cititorii paginii Isus Salvatorul câteva gânduri de suflet pe care le-ați adunat ca urmare a trăirilor, a experiențelor din activitatea desfășurată în mijlocul comunității românești din Ungaria.*

– Cred că de ceea ce avem nevoie cel mai mult este înnoirea spirituală. Ne uzăm fiecare. Avem prea

multe griji, prea multă treabă, mai trec și anii peste noi, îmbătrânim, mai pierdem din puteri. Și de aceea cred că avem nevoie de o trezire spirituală, de înnoire spirituală, de resurse noi. Și toate acestea le avem doar în Domnul nostru Isus Cristos. Pentru că cei ce se încred în El își pot înnoi puterile, aceia aleargă și nu obosesc, spune profetul. Eu cred că societatea noastră are nevoie ca să privească viața spirituală ca pe un aspect important, pentru că prea mult ne-am jucat cu sufletul, cu mântuirea noastră. Observ că viața spirituală este tratată de mulți foarte superficial. Și eu cred că ne înșelăm când credem că suntem pe calea Domnului doar pentru că facem parte dintr-o biserică, sau un cult religios.

Vom regreta dacă nu luăm în serios viața sufletească și nu încercăm să avem o legătură personală, zilnică și vie cu Dumnezeu. Ca farmaciști am văzut că sunt medicamente care acoperă boala principală și este interzis să le dăm pentru că acoperă o boală mai gravă. Și în domeniul spiritual, adormim conștiința noastră cu gândul că noi suntem bine, suntem religioși. Și noi suntem de multe ori în situația în care neglijăm închinarea înaintea lui Dumnezeu cu toată familia, în propria casă, nu mai citim Biblia și televizorul devine gălăgia cea mai mare din casa noastră. Dar cred că este momentul să ne înnoim angajamentul față de Dumnezeu și față de lucrare, să avem o credință vie în Domnul nostru, zi de zi.

Pastor Daniel Burtic

Adina Coman

Să zidim pe Stîncă

Poporul salvat ca prin minune
Ce urci pe drumul Crucii-atît de greu,
Te cercetează astăzi și răspunde:
Renunți la lume, sau la Dumnezeu?

Te-ai îmbrăcat odată-n haine sfinte
Și ai privit la slăvile cerești,
M-ai așteptat un timp, dar nu o viață,
Iar dacă vin acum, tu unde ești?

Ți-ai pus doar temelie sus pe Stîncă,
Și totuși, tu, pereți acasă n-ai!
Vin încercări și ispitiri, furtună,
Tu n-ai acoperiș sub cari să stai.

Așa o casă-Mi pregătești tu oare
Să-Mi fie templu sfînt, curat?
Nu te-nșela... Un Dumnezeu ca Mine
Nu poate sta-ntr-un loc neterminat!...

Ești prea firesc în roadă și-n purtare,
Stai cu-n picior pe Stîncă și-altu-n vîi.
Dar dacă nu zidești și-aduni cu Mine
Nu ești al Meu... Și-ai soarta celor răi!

Ia astăzi deci mistria într-o mînă
Și 'naltă ziduri, 'naltă-le mereu,
Ca nu cumva sub încercări și valuri
Să uiți de Stîncă și de Dumnezeu!

Icoana Fecioarei Maria de la Mănăstirea Nicula

De 300 de ani, Icoana de la Nicula atrage mii de pelerini credincioși

Unul din cele mai căutate așezăminte sfinte din România este Mănăstirea de la Nicula, locul în care se află Icoana Făcătoare de Minuni a Maicii Domnului. Și în acest an, la 15 august, un foarte mare număr de credincioși au participat la slujba religioasă de praznicul Adormirii Maicii Domnului. Enoriașii au venit din toată țara. Slujba a fost oficiată de un sobor de preoți în fruntea căruia s-a aflat Înalț Prea Sfințitul *Bartolomeu Anania* al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Au luat parte numeroși politicieni și personalități însemnate, printre care și *Adrian Năstase*, premierul României. Tema centrală a predicii rostite de arhiepiscopul Bartolomeu s-a axat pe iubirea apropiată, îndemnându-i pe credincioși să acționeze în spiritul acestui precept biblic. ÎPS Bartolomeu Anania le-a cerut enoriașilor să nu uite de bătrânii și copiii lor și să aibă grijă de ei.

Descoperirea icoanei

Puțini sînt cei care știu că icoana la care se închină acum mii de credincioși ortodocși a fost greco-catolică. Ea s-a „născut” în 1681, fiind opera unui preot din Iclod, un sat de lângă orașul Gherla. De la acest preot, icoana a fost luată de un român din Nicula: Ioan Cupșa sau Kupsa János, cum îl numesc documentele maghiare. În 1699, acum trei sute de ani, a lăcrimat pentru prima oară această icoană, care de atunci a fost numită a „Fecioarei Lăcrimînde”. Iată ce spun documentele vremii, întocmite de prelații maghiari: „În cursul anului 1699, militarii Regimentului Vasas al Măriei Sale Crăiești, mergînd în acea biserică și uitîndu-se pe rînd la icoane, ei au văzut primei chipul Fecioarei cu pruncul, lăcrimînd. Au încremenit în fața minunii și, fugind la preotul local Mihail, de 60 de ani, l-au grăbit să vină repede să vadă marea lucrare a lui Dumnezeu. Preotul, ve-

nind acolo, s-a uimit, fără să poată înțelege motivul plîngerii”.

Vestea s-a răspîndit ca fulgerul și mii de credincioși, ortodocși și catolici, români și unguri, au venit să vadă minunea și să i se închine. Icoana a lăcrimat între 15 februarie și 12 martie 1699. În acest timp s-au perindat prin fața ei mai-marii orașelor din împrejurimi, nobili și ofițeri, mireni și prelați. Veneau sceptici la început, întorceau icoana pe o față și pe cealaltă, apoi se închinau plini de smerenie și se întorceau acasă, înfiorați de minunea pe care o văzuseră. Un soldat pios a pus o năframă sub icoană, iar a doua zi era udă, încît putea să fie stoarsă. Căpitanul maghiar al garnizoanei din Dej, care venise să surprindă „scamatoria” și să „demaște superstițiile”, s-a convins de adevăr: a scos batista albă, curată, din buzunar și a șters lacrimile Fecioarei. A păstrat apoi batista ca pe o minune, arătînd-o cu emoție celor cu care se întâlnea. Un nobil din partea locului, contele Sigismund Kornis, se convinge și el că este vorba de o adevărată minune și afirma că locul acestei icoane trebuie să aibă o strălucire mai mare, luînd hotărîrea să mute icoana din mica bisericuță de lemn, sculptată cu motive vechi românești, în palatul său de la Benediug. Icoana este mutată la 12 februarie a celui an, cu toate onorurile, fiind prezenți toți capii administrativi, religioși și militari ai locurilor. Țărani români nu concep însă ca icoana să le fie luată. Ei se agită, și amenință cu pericolul unei răzvrățiri în masă. Forțat de împrejurări, contele consimte ca icoana să fie dusă înapoi la Nicula.

Uimiți de amploarea fenomenului, conducătorii Bisericii Catolice trimit la fața locului o comisie alcătuită din călugări iezuiți. Sînt audiați martori, luate declarații, confruntate probele, iar rezultatul este același: a fost cu adevărat o înțîmplare divină.

*„O, Măicuță Sfintă,
Te rugăm fierbinte
Să ne-ascuți de-a pururi,
marea rugăminte.
Nu lăsa măicuță,
Să pierim pe cale
Că noi sîntem fiii
Lacrimilor tale.
Ajută-ne Măicuță
Să ne rugăm mereu,
Sa credem totdeauna
Că este Dumnezeu.”*

(Rugăciune cîntată la hramul Mănăstirii Nicula)

Primele minuni

Anul 1701 a fost anul minunilor. De atunci și pînă astăzi, s-au păstrat multe mărturii ale vindecărilor miraculoase făcute de icoană. Preoți, ofițeri, nobili și țărani se rugau cu umilință și smerenie la icoană pentru vindecarea lor sau a celor dragi, iar harul icoanei se revărsa negreșit. A fost în acele vremuri și în acele locuri o revărsare de har rar înțîlnită. Soția comandantului ungur al garnizoanei din Cluj, Cristina, fiind în pericol de a orbi, și-a pus pe ochi o copie a icoanei și s-a vindecat. Accidentați grav, bolnavi de cancer, epileptici implorau ajutorul și se vindecau în preajma icoanei. Totul este consemnat în documente, întărit prin declarațiile făcute de martori de încredere, și

poartă ceva din emoția și credința celor ce efectiv au trăit acele minuni divine. De-a lungul veacurilor, icoana a fost mereu respectată, venerată și protejată. Sub influența ei, satul Nicula a devenit un sat de pictori de icoane, aici formîndu-se o adevărată școală, ai cărei adepți s-au răspîndit în întreaga Transilvanie. Între anii 1712 și 1782, deci vreme de mai bine de o jumătate de veac, icoana a fost îngropată, datorită restriștilor timpului. Se spune că atunci cînd a fost dezgropată, rama îi putrezise, în timp ce pictura rămăsese intactă.

Dumnezeu Sfîntu-i unu!

În 1879, icoana ajunge să fie depusă într-o biserică nouă, din piatră, ridicată alături de vechea biseri-

că de lemn sculptat. În 1948, după retragerea călugărilor greco-catolici, icoana a fost zidită într-o fereastră de către Vasile Chezan, un țaran din apropiere, pentru a fi protejată de eventuale furturi. La sfatul starețului mănăstirii – mănăstire care între timp devenise ortodoxă – bătrîn și bolnav, omul consimte să predea icoana mănăstirii, pe 30 ianuarie 1964. La numai 4 ore după ce a fost predată, o echipă a Securității a luat-o și a dus-o sub pază la sediul Arhiepiscopiei Feleacului și Clujului.

În 1991, icoana este supusă restaurării, iar în 1992, cu o ceremonie impresionantă, se întoarce în locul din care plecase: Mănăstirea de la Nicula. În ultimii ani, seria de minuni care a însoțit icoana de-a lungul timpului a continuat, zeci de credincioși primind vindecarea și alinaarea. Martori vii, oamenii din partea locului, care de generații au un adevărat cult al acestei icoane, sînt cei care au consemnat și au trăit intens emoția acestor minuni.

Cînd sînt întrebați, localnicii povestesc că la ei religia creștină este mult mai mult ca în alte părți, este un mod de a trăi: „La noi în sat, oamenii sînt mai credincioși. Sîntem ortodocși și, mai nou, și catolici. Asta ne-o dezbinat puțin. Mănăstirea, icoana, populația – adică noi toți – am fost cîndva greco-catolici. Cei care sîntem mai în vîrstă, am fost botezați catolici, dar sub comuniști am devenit ortodocși. Jumătate de sat, cei mai în vîrstă au fost botezați catolici, iar jumătate, cei mai tineri, au fost botezați ortodocși. Dar ce importanță are dacă ești catolic sau ortodox, atîta vreme cît te rogi la același Dumnezeu și te închini la aceeași icoană: Dumnezeu Sfîntu-i unu! La mănăstire vin dintotdeauna și catolici și ortodocși. Nu s-a făcut niciodată vreo deosebire între ei. La mănăstirea care adăpostește Icoana Maicii Domnului Făcătoare de Minuni nu o să auzi de catolici sau de ortodocși, ci de creștini.”

E. Iova

Un voievod din neamul Drăculeștilor: Vlad Țepeș

Ce miracol a făcut oare cu putință ca renumele unui conducător de mic principat din puzderia de state și stăruite ale unei Europe fărâmițate de descentralizarea feudală, să se extindă peste marginile orizontului național și ale timpului? Căci aura voievodului Țării Românești, Vlad Țepeș, a cunoscut cu trecerea veacurilor o deplină strălucire, trecând din istorie în legendă, apoi în literatură și film. Deși îndepărtată de adevărul istoric, imaginea contelui Dracula e inspirată de primul erou român pătruns în sfera literaturii și artei universale. Personajul Dracula este azi eroul a peste 450 de ecranizări, de la producții cinematografice până la desene animate. Însă Vlad Țepeș este în primul rând personajul a numeroase legende naționale românești, transmise pe cale orală.

Țepeș este considerat de unii „un tiran al Evului Mediu însetat de sânge, care a trăit în Transilvania, o lume demonică, bântuită încă de fantome și vampiri”. Istoricii consideră că au datoriat să dovedească faptul că acele feroce execuții dictate de el nu au fost rezultatul unui sadism gratuit, ci au avut la bază principiul născut din dorința de a restabili ordinea în stat, într-un mod caracteristic timpului său.

Vlad Țepeș aparținea stirpei descendente din Mircea cel Bătrîn, nepot direct al acestuia: viteazul de la Rovine recunoscuse ca fiu al său natural pe Vlad (Dracul), părintele lui Țepeș. Vlad Dracul a întemeiat dinastia Drăculeștilor, rivală la tron cu cea a Dănilăștilor, descendenți din Dan I, fratele lui Mircea cel Bătrîn.

În așteptarea momentului prielnic de a prelua puterea în Țara Românească, Vlad Dracul și-a găsit adăpost în Transilvania. În 1431, regele Sigismund de Luxemburg îl decorează cu Ordinul Dragonului și tot el îi sprijină urcarea pe tron. De la acest dragon, înfățișat ca un balaur care varsă flăcări, și-a primit Vlad supranumele de *Dracul*. A locuit un timp la Sighișoara, într-o casă cu ziduri masive ce se află și azi în cetatea orașului. În această casă se naște prin 1430-31 cel de-al doilea fiu al său, pe care l-a botezat cu numele de Vlad și care își va căpăta și el un supranume de temut: *Țepeș*. Alături de fratele său mai mare, Mircea, Vlad își petrece primii ani ai copilăriei și la curțile prințare din Ungaria.

În 1444, turcii îl învinuiesc pe Vlad Dracul de necredință și îl întemnițează împreună cu doi dintre fii, Vlad și Radu. Spre a-și salva viața, familia și domnia, voievodul se vede silit să părăsească în mâinile turcilor, ca ostateci, pe cei doi copii. Lată-l, așadar pe tânărul Vlad captiv, izolat în inima Asiei Mici, la fortăreața Egrigöz, din munții Anadoliei. Departate de țară, supus unei discipline dure, el trăiește cu spaima morții. Această captivitate cumplită durează patru ani. În decembrie 1447 află despre uciderea tatălui său și a fratelui Mircea, de partidă rivală a Dănilăștilor, ce cîștigase și sprijinul lui Iancu de Hunedoara. În toamna anului 1448, Vlad se întoarce pe ascuns în Muntenia și, în octombrie, ocupă tronul țării. După numai o lună însă, Vlad se retrage și pleacă în exil la curtea domnului Moldovei, rudă a sa. De-a lungul celor trei ani petrecuți în Moldova, Vlad leagă o strînsă prietenie cu fiul lui Bogdan care, mai târziu, va fi cunoscut sub numele de *Ștefan cel Mare*.

Cînd în 1451 voievodul Bogdan moare în luptele pentru putere în Moldova, Vlad și Ștefan se refugiază la Iancu de Hunedoara. Acesta, cunoscînd sentimentele și calitățile de ostaș ale celor doi tineri, le devine ocrotitor. Tinerii fac cunoștință cu fiul lui Iancu de Hunedoara, Matei, viitorul rege al Ungariei. Iancu, după ce reușise să oprească expansiunea turcească dincolo de Balcani, creează în secret condițiile ca Vlad să ocupe tronul Țării Românești. În 1456, Vlad trece munții și atacă oastea lui Vladislav, voievodul Munteniei.

Ajuns domn, Vlad începe să ia măsuri de apărare a țării. Din fap-

Stimați dascăli, iubiți copii,

cu credința că vă poate fi de folos, continuăm în numărul de față serialul ce cuprinde cunoștințe elementare despre istoria poporului român. Scurtele „lecții” nu respectă ordinea cronologică, obișnuită în manualele de istorie. Dar la sfîrșitul serialului, aceia care vor urmări număr de număr săptămînalul românesc își vor putea alcătui o carte de istorie; iar cei care în final vor trimite pe adresa noastră *sumara* acestei cărți, cu titlurile „lecțiilor” așezate în ordine cronologică, vor avea parte de un premiu: o excursie avînd ca scop vizitarea unui obiectiv istoric românesc. Deși e încă vacanță, apelăm la însuflețiiții noștri pedagogi să-și îndrume învățăceii și să-i îndemne să-și alcătuiască prima lor carte de istorie a românilor.

tele sale autoritare fără precedent la români, se vor inspira numeroase povestiri-legende, răspindite mai tîrziu în întreaga Europă. Pentru a asigura liniștea și unitatea internă, Vlad pedepsește crunt boierimea, așa cum se obișnuia frecvent în evul mediu. Trasul în țeapă, adică ridicarea trupurilor celor executați în niște pari înalți, a fost, de fapt, o pedeapsă inventată și răspîdită de turci. Îi condamnă la această moarte crudă pe hoți, mincinoși, pe solii îngîmfăți, pe leneși, pe fricoși.

La puțină vreme de la ocuparea tronului, în septembrie 1456, Vlad trimite prin intermediul căpeteniilor sașilor din Brașov și Țara Birsei, jurămîntul său de credință regelui Ungariei.

Nu o dată Vlad a avut conflicte cu negustorii sași din Transilvania. Nemulțumiți de politica protecționistă a lui Vlad, în favoarea economiei și comerțului din Muntenia, (el înființează târguri de graniță, vămi, îngrădește comerțul exterior, condiționează reciprocitatea), sașii adăpostesc pretendenți la tronul valah. Astfel, Vlad întreprinde expediții în sudul Transilvaniei. În 1459, oastea sa prădează regiunea Brașovului, Sibiului și Țării Birsei. Tot atunci trage în țeapă 41 de negustori sași, iar pe cei trei sute de tineri fii de negustori îi execută arzîndu-i de vii. Primele legende sîngeroase despre Țepeș au pornit spre curtea de la Buda chiar de la sași. Ele vor constitui subiectul unor permanente rapoarte și scrisori trimise la curtea lui Matei Corvin sau în Germania. Politica lui Vlad Țepeș nu e nici pe placul curții otomane.

„Pădurea cu țepi”

Despre pedepsele grele aplicate de Țepeș, se găsesc date în narațiunile germane, tipărite la Strasbourg, în 1500, de Matthias Hupfuff. Cel mai vechi manuscris slav cu anecdote despre Țepeș provine din colecția mănăstirii Kirilo-Belozersk și a fost conservat la biblioteca din fostul Leningrad. În aceste povestiri apare numele „Dracula” și apropierea cu semnificația de „diavol”. Sînt descrise actele de cruzime ale lui Țepeș, de exemplu pedepsirea solilor turci, care nu și-au scos fesurile de pe cap în prezența domnitorului, iar acesta a dat poruncă să le fie bătute în cuie, în creștetul capului.

Îndrăzneala lui Țepeș stîrnește furia sultanului Mahomed al II-lea, care pornește spre capitala Munteniei, la Tîrgoviște, unde îl primește o pădure de țepi purtînd în virfuri oastea turcească. Poarta otomană îl recunoaște atunci drept domn pe Radu cel Frumos, fratele lui Vlad, crescut pe lîngă suveranul turc. Vlad e acuzat și de Matei Corvin, care pleacă urechea la birfele negustorilor sași. Este arestat și întemnițat la Vișegrad, unde va rămîne 12 ani. După o absență lungă, Țepeș este în 1476 din nou domn al Țării Românești. Această domnie durează însă numai o lună. Vlad moare într-un complot al boierilor. Capul voievodului este trimis la Țarigrad, trupul măcelărit cu sadism este înmormîntat în taină de cîțiva credincioși, la ctitoria sa, Mănăstirea Snagov (lîngă București) fiind ascuns sub o lespede fără inscripție.

În 1897, irlandezul Stoker publică romanul *Dracula*, conceput sub forma mai multor jurnale păstrate de personajul principal, Jonathan Harker, avocat sosit în Transilvania, solicitat de contele Dracula în vederea încheierii unor contracte de proprietate în Anglia. Cartea lui Stoker a fost retipărită în 85 de ediții, cele mai multe publicate în Anglia și SUA. Stoker a declarat că numeroase date despre personajul său i-au fost oferite de profesorul Arminius Vambery, de la Universitatea din Budapesta. Totuși, Vlad Țepeș nu figurează în lucrarea profesorului și orientalistului, „Istoria Ungariei”. În ciuda faimei mondiale a lui Dracula, pentru români, Țepeș nu este un vampir, ci un voievod iubitor de dreptate și de neam.

Începe noul an școlar

Apropiindu-ne de sfârșitul vacanței de vară și totodată de începutul noului an școlar ne-am informat la școlile generale românești din Ungaria să aflăm despre festivitatea de deschidere a anului școlar și despre data primei zi de școală. În cazul fiecărei școli, în următoarea zi după festivitatea de deschidere încep și cursurile. Serbările de deschidere se vor desfășura după programul următor:

Școala generală din Aletea – 29 august
Școala generală din Apateu – 1 septembrie, ora 17.00
Școala generală din Bățania – 28 august
Școala generală din Bedeu – 29 august, ora 8.00
Școala generală din Cenad – 29 august, ora 8.00
Școala generală din Chitighaz – 29 august, ora 8.00
Școala generală din Giula – 28 august, ora 16.00
Liceul românesc din Giula – 28 august, ora 16.00
Școala generală din Micherechi – 3 septembrie
Școala generală din Săcal – 29 august, ora 7.45

R. R.

Din „păsăricile” elevilor români

În poezia lui Topârceanu gizele, gândacii și insectele, cum e coțofana, stau de vorbă: „Ce ne facem fetelor?”.

☺ ☺ ☺

Poetul cîntă satul de care nu te mai poți despărți odată ce l-ai părăsit.

☺ ☺ ☺

Cruciadele sînt niște războaie organizate de papalitatea nobilimii din orientul de apus pentru cuceriri de teritorii.

☺ ☺ ☺

Datorită faptului că Lăpușneanu chinuia pe boieri tăindu-le nasul, urechile, mîinile etc., el le-a devenit antipatic acestora.

☺ ☺ ☺

Ludovic al XVI-lea era regele țării. El ținea cu Franța deoarece era bun prieten cu Danton. Țărănimia era împotriva Franței deoarece Franța voia să ocupe țara lor. Insurecții din Paris auzind că Ludovic al XVI-lea ține cu Franța, la 1 august 1792 au propus să fie spînzurat. Franța devine republică!

Cine? Cine? Cine?...

1. Cine a trecut cu elefantii peste Alpi? *Hanibal*.
2. Care personaj literar a luptat contra morilor de vînt? *Don Quijote*.
3. Cine este cel mai cunoscut bărbier din literatura universală? *Figaro*.
4. Cine a suferit o înfrîngere nimicoare la Waterloo? *Napoleon*.
5. Cine a fost mama fraților Cain și Abel? *Eva, prima femeie*.
6. Care a fost cea mai vestită spioană din primul război mondial? *Mara Hari*.
7. Cine este supranumit „regele valsului”? *Johann Strauss*.
8. Cine i-a colonizat pe haiduci în răsăritul Ungariei? *Bocskai István*.
9. Care domnitor moldovean a domnit între 1457-1504? *Ștefan cel Mare*.
10. Care ceramistă maghiară are o casă-muzeu la Szentendre? *Kovács Margit*.
11. Cum se numește actorul care a interpretat rolul principal din filmul Titanic? *Leonardo di Caprio*.
12. Care pictor și-a făcut autoportretul cu urechea tăiată? *Vincent van Gogh*.
13. Cum se numește iubita lui Peer Gynt, eroul dramei lui Ibsen? *Solveig*.
14. Cine a pictat celebrul portret al lui Nicolae Bălcescu? *Gh. Tattarescu, în 1851*. Ana Crișan

Oare ne folosim de avantajele excursiilor în România?

În perioada vacanței de vară, tot mai mult aflăm despre diferite excursii făcute în străinătate. La românii din Ungaria sînt mult căutate munții și apele din diferitele regiuni ale României. În fiecare an călătoresc familii, prieteni și clase întregi de școală să vadă și să simtă frumusețile naturii românești. Școlile generale românești din Ungaria sînt oaspeți care se reîntorc mereu la locurile preferate de ei. Liceenii și prietenii lor iau parte împreună la astfel de ieșiri. Se organizează universități de vară sau cursuri de perfecționare pentru tineri sau profesori, la care sîntem invitați și noi. Pe tot parcursul anului, chiar și iarna, auzim despre vizitele făcute la Sibiu, Sinaia, Constanța, Oradea, Moneasa și în alte părți valoroase ale României.

Credem că aceste călătorii au mai multe scopuri. Pe de o parte este un mare avantaj să-ți petreci vacanța sau cîteva zile într-un mediu natural, să-ți găsești liniștea în frumusețile naturii. Pe de altă parte, de ce să nu beneficiem de avantajele țării-mame, țării-limbă, folosindu-ne de posibilitățile locale, vorbind cît mai mult limba noastră maternă, limba română. Dar oare sînt aceste scopuri nobile cu adevărat realizate?

Din propria mea experiență pot să zic că la cele mai multe ieșiri uităm de partea folositoare, de vorbirea limbii, pentru că cei care participăm la aceste programe ne izolăm de cei care vorbesc limba română corectă. Nu este vorba de o delimitare, ci ne place mai mult să rămînem în apropierea persoanelor cunoscute, prietenilor, astfel avînd mai mari șanse să nu avem neplăceri. Nu ar fi un lucru de neînțeles, dar în timp ce este vorba despre însușirea cît mai bună a unei limbi, a unei culturi, trebuie să ne dăm toată silința pentru a lua legătura într-adevăr cu vorbitorii limbii române. Dacă vrem să însușim o limbă adeseori trebuie să ne forțăm, să facem multe eforturi pentru aceasta. Trebuie să învățăm cuvinte, expresii noi în continuu, să facem cît mai multe exerciții în scris, dar trebuie ca și partea orală să fie bine practică. Ce practică ar fi mai bună decît să petreci cîteva zile într-o comunitate care vorbește doar limba respectivă. Cei care vor să învețe limba engleză, de obicei călătoresc în Anglia sau în Statele Unite și fac eforturi mari să vorbească doar engleza. Cei care aleg germana sau franceza se duc în Germania, în Franța sau în Elveția, unde pot beneficia de ambele limbi.

Pornind de la aceste experiențe din Occident, de ce nu le adoptăm și noi cînd mergem în România? S-au gîndit oare profesorii, organizatorii diferitelor excursii în țara vecină cu cît ar fi mai de folos dacă, de exemplu, școlarii noștri ar petrece în fiecare vară cîteva săptămîni stînd la familiile românești. Cîștigul ar fi dublu: copiii noștri s-ar putea perfecționa în limba română și ar face rost de noi prieteni. Credem că această formă de vacanță este nu doar mai ieftină, dar și mai eficientă. Ar merita să ne gîndim și la asta.

Rita Ruja

MAXIME

CINE EȘTI

Spune-mi cu cine te aduni ca să-ți spun cine ești și cu ce te ocupi ca să-ți spun ce poți deveni. (Goethe)

CINSTE, CINSTIT

A fi simplu, dar cinstit, e mai prețios decît a fi genial, dar necinstit. (Balzac)

CITIT, SCRIS

Cititul îl face pe om deplin, vorbirea îl face prompt, iar scrisul îl face exact. (Bacon)

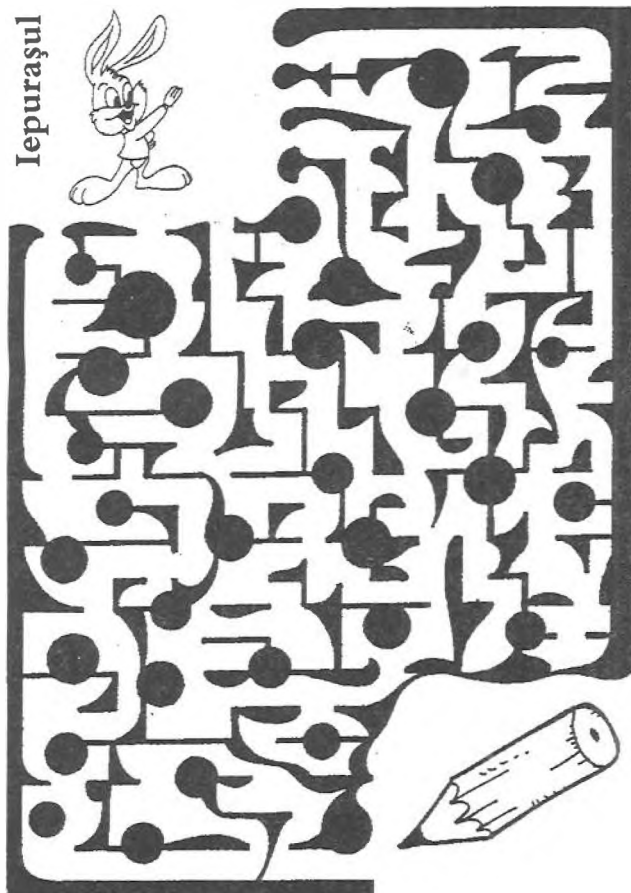
Citiți încet, recitiți și mai încet! (Fichte)

Scrisul tău să fie ca rășina de brad: viață revărsată. (Iorga)

Soarta multor oameni a atîrnat de faptul, dacă în casa părinților lor a fost sau nu o bibliotecă. (de Amicis)

E mare lucru să ai o bibliotecă, dar și mai mare lucru e să știi să te folosești de ea. (Lubbock)

Iepurașul

Să fii vameș înseamnă o pîine sigură

Punctele de trecere a frontierei de la Bătania și Micherechi – și nu numai – văzute cu ochii a trei vameși tineri, de origine română

Cele două puncte vamale nu întîmplător s-au deschis pe partea graniței limitrofe cu cele două localități. Bătania și Micherechiul s-au folosit pe bună dreptate și pe deplin, încă cu un deceniu în urmă, de faptul că au și o populație românească. Argumentul cel mai puternic la alegerea locului celor două noi treceri a fost că aici să găsească și comunități românești, care astfel vor avea posibilitatea de a întreține legături mai frecvente cu România.

Acest fapt îl confirmă și Ioan Netea, vameș la Giula, dar care foarte des se află în serviciu și la Micherechi, care dealtfel este și satul său natal.

– Aceste două puncte de trecere sînt foarte importante, pentru că, cu ajutorul acestora, relațiile româno-maghiare se desfășoară și mai bine. Din Micherechi mulți umblă în România la prieteni și la rude, dar acest lucru se întîmplă și invers. De dincolo vin în Ungaria pentru cumpărături, iar de la noi se pleacă în România, pentru că este o țară frumoasă, cu nenumărate bogății naturale. – explică Ioan Netea, de ce vede utilă trecerea de la Micherechi. Dînsul a fost coleg de liceu cu alți doi vameși din Bătania. Tiberiu Selejan și-a dorit această meserie chiar după bacalaureat.

– Anii copilăriei i-am petrecut la Bătania. Am urmat Liceul Nicolae Bălcescu din Giula, ca apoi să fiu admis la Academia de Po-

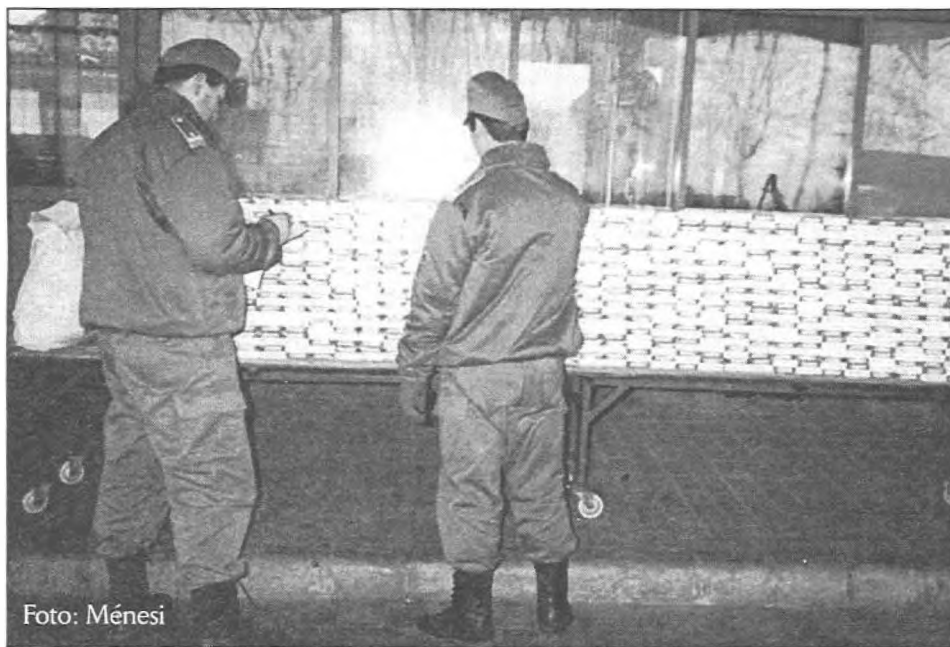

Foto: Ménesi

liție din Budapesta și ca, după terminarea studiilor, să mă reîntorc ca vameș în orașul meu natal.

– Pentru omul de rînd, Academia de Poliție înseamnă că ai făcut studii polițienești, dar dacă nu mă înșel, în cazul tău nu-i chiar așa?

– Academia are și o Facultate Vamală și eu am terminat acolo.

Și Iosif Nagy, colegul lui Tiberiu Selejan a moștenit cunoașterea limbii române încă din familie, dar dînsul încă după școala medie nu a fost hotărît să se facă vameș. S-a dus să lucreze la vamă, pentru că această posibilitate i sa ivit.

– Românește am învățat încă de mic copil, de la bunicul meu care s-a mutat din România în acest oraș. Urmînd liceul românesc, m-am gîndit că stăpînirea limbii române mă va ajuta și aici la vamă.

Pentru cei doi tineri din Bătania, deschiderea frontierei a venit tocmai la momentul potrivit. După 1990, mulți tineri din localitate au părăsit orașul lor natal în lipsa unui loc de muncă.

– Mulți dintre noi au plecat în alte orașe pentru că nu au avut posibilitatea să lucreze aici. După ce s-a deschis vama, mulți au venit să lucreze aici. – schițează Tiberiu posibilitățile destul de sărăcicioase ale tinerilor bătăneni de a rămîne acasă.

Iosif se arată totuși mulțumit că barem s-a deschis vama.

– Eu cred că această instituție, relativ nouă, oferă o posibilitate de lucru bună pentru tinerii din Bătania, pentru că aici e asigurat un loc de muncă stabil și cu prestigiu.

– Nu este un lucru neplăcut că, dacă vine o cunoștință, trebuie s-o controlezi? – îl întreb la Micherechi pe Ioan Netea, despre această parte neplăcută a meseriei sale. – Dacă vine un cunoscut sau prieten, atunci îi rog pe colegii mei să-l controleze, pentru că așa mi se pare mai corect.

– De ce ai ales această meserie?

– De mic copil am vrut să fiu vameș. Chiar și în armată am fost translator de limba română. Tot-

deauna m-a atras această meserie.

– Este un avantaj sau înseamnă doar mai multă muncă dacă știi românește?

– Cu mult mai multă treabă nu avem, dar sînt colegi care deseori ne roagă să-i ajutăm.

– Deci, este o sarcină în plus. Poate nici nu-i bine să știi românește?

– Ba da, pentru că pentru asta sîntem și plătiți. O altă treabă, cam neplăcută, este că lucrăm în mod neregulat, în schimburi de zi și de noapte. Dimineața de la 7.00 pînă seara la ora 19.00, apoi urmează

o zi liberă, pe urmă lucrăm noaptea, seara de la 19.00 pînă dimineața la 7.00, deci un schimb durează 12 ore. Dar după asta urmează două zile libere. În acest fel lucrăm și ziua și noaptea.

– Nu-i greu să te obișnuiești cu un program atît de neregulat?

– La început a fost un pic greu, dar încetul cu încetul se învață omul și cu asta.

Deseori vorbim despre avantajele graniței române apropiate, dar sincer spus, nu mulți români de dincoace de frontieră se pot folosi la concret de avantajele oferite de această condiție geografică. Cei trei tineri vameși prezențați se pot număra printre acei puțini care pot simți zi de zi că nu este deloc un dezavantaj că au învățat limba română chiar din familie. Ei se pot considera norocoși. Ar fi bine dacă am vedea tot mai multe cazuri asemănătoare și nu numai printre vameși. Pentru că, dacă îți cîștigi pîinea de toate zilele și prin faptul că știi românește, poate și prestigiul mult prea știrbit al limbii materne și-ar recăpăta cîte ceva din strălucirea sa de odinioară.

Ștefan Crăsta

Nichifor Crainic

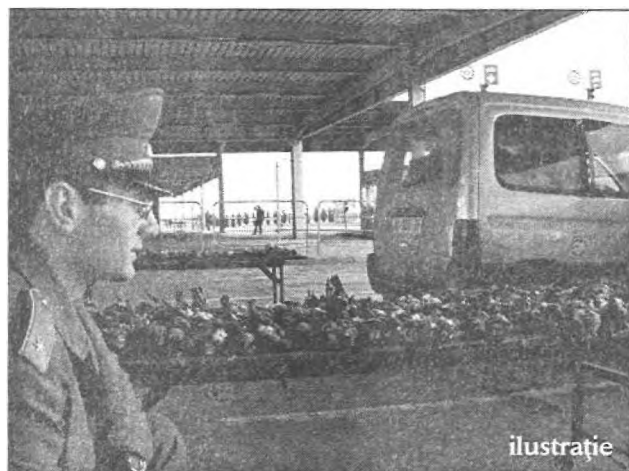
Cîntecul Dunării

*Dunăre, Dunăre, drum legănat,
Drum fără pulbere și fără leat,
Du-ne spre apele mediterane
Dorul izvoarelor după oceane.*

*Dunăre, Dunăre, drum către larg,
Valuri de valuri în goană se sparg,
Neamuri de neamuri cu valul și vîntul...
Noi – stăm cu doinele și cu pămîntul!*

*Dunăre, Dunăre, drum fără glod
Du-ne vapoarele grele de rod
Inima neamului nostru e-n grîne:
Dăruie-o lumii flămînde de pîne.*

*Dunăre, Dunăre, drum de alean,
Du-ne izvoarele către ocean,
Scaldă-ne sufletu-n nemărginire,
Leagăn al dragostei de omenire.*

ilustrație

Hora, cel mai răspândit obicei românesc

Dintre toate manifestările culturale populare românești, atât de fascinantă în diversitatea formelor ei de exprimare, hora este obiceiul românesc cel mai răspândit, prezent într-un număr impresionant de variante și denumiri locale. Acest dans domol, care contrastează cu alte dansuri românești (brîul, sîrba, ș.a.), a însoțit civilizația românească sub toate aspectele ei esențiale: de la momentele cele mai importante ale vieții (naștere, nuntă, moarte) pînă la sărbătorile populare și riturile de trecere.

Vechimea acestui obicei, încărcat cu nenumărate simboluri magico-mitologice, se pierde în negura timpului, cu mult înainte de formarea poporului român însuși. Cea dintîi atestare a acestui ritual este un suport de vas, vechi de peste 5000 de ani, aparținînd culturii cucuteni, descoperit în localitatea Bodești, județul Neamț. Această piesă înfățișează niște statuete antropomorfe (cu formă de ființă umană) prinse în lanțul horei și este cunoscută în literatura de specialitate sub numele de „Hora de la Frumușica”.

Originea horei a fost pusă de specialiști în legă-

tură cu dansul Kolabrismosului tragic (ritual complex: magie, muzică, dans, legat de cultul soarelui) din care s-au desprins variantele actuale ale acestui joc la popoarele din sud-estul Europei: Kolo – la sîrbi și bulgari, Korovod – la ruși, Colomeica – la polonezi, Choreia – la greci, Vella – la albanezi, Hora – la daco-români, Cor – la macedo-români, Or – la megleno-români. Dintre toate acestea, cele mai reprezentative forme sînt variantele românești, choreia greacă și vella albaneză, moștenite direct de la traci, pe cînd la toate celelalte popoare sînt împrumuturi relativ tîrzii, medievale.

Două sînt formele arhaice ale horei: hora închisă, de tipul cercului și hora deschisă, de tipul spiralei, ambele învîrtindu-se în sensul rotației soarelui pe cer. Prima este caracteristică daco-românilor și se joacă la toate ocaziile rituale, ceremoniale și festive, iar cea de-a doua este caracteristică macedoromânilor și se joacă numai ritual și ceremonial. Aceasta din urmă prezintă mai multe asemănări cu kolabrismos-ul tragic: e pornită în preajma unei înălțimi pentru a urca din vale

Hora de la Frumușica

pe culme unde se închide într-un cerc mare sau în mai multe cercuri concentrice, în funcție de mărimea locului.

Interpretările referitoare la funcțiile simbolice ale horei s-au îndreptat și acestea în două direcții principale, legate de cele două forme inițiale ale jocului, menționate mai sus. Una dintre ele, reprezentată de Romulus Vulcănescu, pune

hora în legătură cu manifestările legate de cultul Soarelui sfînt, ca divinitate cosmică. Această teorie este susținută de forma închisă a horei care trimite la o „roată solară”. Cealaltă teorie, lansată de Elena Niculiță-Voronca, asociază hora simbolismului șarpelui mitic și unor practici de adorare a unei zeități subpămîntene (Terra Mater), deoarece orice horă include bătăi cu piciorul în pămînt, ceea ce ar reprezenta un ritual de fertilizare a solului. Forma deschisă, de tipul spiralei, pare să justifice o asemănare cu șarpele mitic. Cercetările mai noi admit ambele variante, avînd în vedere faptul că un ceremonial cu o asemenea vechime și răspîndire trebuie să fi avut un ansamblu complex de funcții și simboluri sacre.

Sînt interesante de menționat strigăturile care însoțesc dansul (în vechime acestea aveau rol de incantație magică), care întăresc opinia despre multiplele

funcții ale horei: „Bate hora tot pe loc / Să răsără busuioc / Bate hora cu alean / Să răsără leuștean” – în legătură cu funcția de fertilizare a solului și de creștere a plantelor sau „De n-ar fi horile-n lume / Ai vedea fete nebune / Și neveste tinerioare / Fugind noaptea după soare” – cu trimiteri directe la cultul solar.

Acestor valori simbolice inițiale li s-au adăugat în timp și altele cum ar fi pecetluirea unei comuniuni și alianțe, marcarea veșnicei întoarceri din natură ș.a. Desigur că aceste sensuri pămîntului s-au transformat ori au pierit, iar astăzi abia dacă mai pot fi ghicite în jocul horei.

Dincolo de orice reminiscențe străvechi, datorită caracterului ei special, hora a ocupat un loc aparte în sufletul românului, devenind în timp un simbol național, pecetluit de tradiție, pe care avem datoria să-l predăm urmașilor mărcaș așa cum l-am primit. Adrian Șimon

În grai viu

Am citit că...

În zilele trecute, avînd oleacă de treabă la Jula, în busu cu care m-am dus să-m isprăvesc lucru mă întîlnii cu un cunoscut din Ciorvaș. Bine-nțeles că dăloc ne-am dat la voarbe. Mai nante ne-am vorbit de căldura mare, de care avem parte din ce în ce mai multă. Apoi, cum să cuvine, am trecut la stare sănătăți, la gîndurile bătrînești noaște ș-așe. Pînă la aște hortacu, – iel slovac, io român, – în povestește cum că, nu dăm mult, cîțva pensionari din sat dă la ii or fost la Gerendaș la o întrecere de fierțuri slovacești. Da, ca să-i cred voarbele, dăloc scoate din budelarăș on dărăbuț de piporoș tăiet dînt-on uiașag, și mi-l dă și citeșc ce și cum o fost la Gerendaș. I-am mulțămii io, și am prăbălit să-l conving că-i cred io tăta voarba, da iel tă nu m-o lăsat în pace pînă n-am citit scriitura păzită cu mare grije.

În asta citeșc io că la Gerendaș, în curte cășii culturale, s-or adunat pensionari slovaci din cîteva saturi din împrejurimi ca să se întrecă cine ști să fiarbă cele mai bune și mai gustoase mîncăruri din bătrîni. În fața a păstă 120 dă săteni și goști 5 grupe ș-or măsurat cunoștințele în cele d-ale gurii. Datorie o fost ca din carne dă vacă și din croampe să gătească o tocană cit mai pofticioasă. În juriu or fost aleși președinții cluburilor pensionarilor. Într-o reușit năspus dă bine. Tăta

lume s-o sînfît bine, or gustat tocana, or cînat cu poftă, ș-or petreucut împreună care dă care, mainu pînă la mniezu nopți.

Eh, da să nu uit să vă spun cum că cei care or luat parte la întrecere, tăț or căpătat cîte-o diplomă și cîte-o zadie cosită cu brîncă dă muierile din loc.

No-amu, că tăte aște dîrce vi le-am scris așe dă răspicat? Vă spun. Cînd am auzit ș-am și citit fapta slovacilor amintii, io numa la aceie m-am gîndit cum că întreceri d-așe și la noi, la românii din împrejurime Julii – da poate fi voarbă și dă bihoreni – s-ar pute fine, să zîcem o dată pă an. Cu asta, din bani tare pușini, s-ar pute întemeie o tradiție noauă, on prilej dă întîlnire și dă împrețenire pîntru pensionarii noști, dă la care poate ar învîța tînăreța și multe alte lucruri bune. Pilda-i dată, apu, după părere me, nu-i rușine și-nveți dă la alți. Mai bine zîs: omu înțălept umblă cu uătii dăștiși, apu, dacă vede on lucru înțălept, coată cale să urmărească ce-o văzut și ce-o-nvățat.

Pă dă altă parte și pensionarii noști ar merita mai mare luare în samă, că dă lucru nici ii nu s-or ferit o viață-ntreagă. Așe dară le-ar vini bine și lor ca cîte-odată să aibă parte și dă oleacă de înveselire – din bunăvoința celor cu bani.

Vă salută cu drag:

Ion Podaru
pensionar

Festivalul de folclor și muzică românească din Voivodina

Ansamluri folclorice, orchestre, interpreți din Voivodina și regiunea Timocului, cuprinzînd circa 3.000 de artiști, au participat timp de trei zile la cea de-a 41-a ediție a Festivalului de folclor și muzică românească din Voivodina, găzduit între 17-19 august, de comuna Vladimirovaș (Petrovasila) din Banatul de sud. La festivitatea de deschidere a festivalului, desfășurată vineri seară, a fost prezent, alături de oficiali-

tăți locale și reprezentanți ai Guvernului federal iugoslav, și Doru Vasile Ionescu, secretar de stat, șeful Departamentului românilor de pretutindeni. Reprezentantul guvernului român a transmis participanților un salut din partea premierului român Adrian Năstase, în care se apreciază că festivalul de folclor de la Vladimirovaș reprezintă o mărturie a păstrării tradițiilor spirituale ale românilor din Voivodina. -va-

Epopee satirică a lui Ion Budai Deleanu

Precizarea mesajului Țiganiadei a fost făcută de însuși autorul ei, care a arătat în Epistolie închinătoare că epopeea sa este „o alegorie în multe locuri, unde prin țigani să înțeleg și alții, carii tocmai așa au făcut și fac, ca și țiganii oarecînd”.

Fără îndoială că nu toate întîmplările din Țiganiada au un sens alegoric. Există în epopeea lui I. Budai-Deleanu o sumedenie de episoade comice care ilustrează psihologia țiganilor, surprinsă de autor cu pătrundere. Cele mai semnificative episoade din Țiganiada au însă un sens figurat. Povestirea lui Parpangel, bunăoară, despre călătoria sa în iad, îi permite scriitorului să biciuiască moravurile oamenilor din clasele stăpînitoare.

I. Budai-Deleanu este convins că goana stăpînitorilor după cîștiguri fabuloase înmulțește necazurile pe care le îndură cei lipsiți de putere. Prin digresiuni specifice tehnicii de compoziție a Țiganiadei, scriitorul realizează unele

dintre cele mai reușite episoade ale satirei sale. Acțiunea de deformare pe care o exercită banul asupra celor ahtiați după cîștiguri, nașterea unor conflicte mondiale din cauza goanei după aur, toate acestea sînt sesizate de scriitor cu o uimitoare clarviziune pentru epoca sa. Interferența

între critica moravurilor vremii în general și satira societății românești în mod deosebit este evidentă.

„Aurul acum stăpînește în lume;
Prin acesta cumpăr eu toate
Inimile; cu mici sau mari sume
Neguțez tot felii de păcate.

Craii și miniștrii, avînd sete
De argint, așîță războaie crunte.
Aurul ia cununa de la fete,
Sparge căsătorie și munte.”

Calificînd Țiganiada ca o poemă eroi-comică, I. Budai-Deleanu scoate în evidență cele două laturi caracteristice ale epopeii sale, latura comică, reprezentată prin ridiculizarea moravurilor țiganilor, prin care scriitorul precizează că înțelege pe alții, și latura eroică, reprezentată prin faptele de vitejie ale armatei muntene, conduse de Vlad Țepeș. Aceste două aspecte distincte ale Țiganiadei nu se deosebesc numai prin conținutul diferit de viață, pe care îl înfățișează scriitorul, ci și prin stilul cu care I. Budai-Deleanu narează faptele comice sau cele eroice. Trecerea de la stilul familiar, pe alocuri puțin trivial, la stilul retoric, solemn este dictată în Țiganiada de cele două aspecte diferite de viață pe care această operă le conține.

Cîntec I

Așa țigani cu traista plină
Întră Alba și Flămînda mîind,
Sfătuia din prînz până în cină.

Toți spunea părerea sa pe rînd;
Iar cînd era în urmă la firșit,
Rămînea lucru nehotărît

Dar într-acea poruncă le vine
Ca toți cît mai curund să se gate;
Cetele să fie până mîne!
Dimineață toate bine armate.
Pe lîngă aceasta, multe încărcate
Sosirea și cară cu bucate.

A doao zi cînd răsărea soare,
Vodă cu căpitanii de frunte
Într-acolo mersă la prăimblare,
Unde prin corturi negre mărunte
Țigani, ca și broaștele în baltă,
Durmea prăvăliți toți peste olaltă.

Atunci porunci cît mai îndată
Cei armați să iasă la priveală
Cu toți, ș-apoi ceată de ceată,
În paradă și cu rînduială
Să treacă ca și gata de cale
Pe denaintea mării-sale.

Cîntecul XII

Spun că multe fulgere lovîră
Între țigani învrăbiți! Dar fie
Măcarcum, destul că mulți periră
Într-acea zi din oastea murgie.

ȚIGANIADA

SAU

TABĂRA ȚIGANILOR POEMATION EROI-COMICO-SATIRIC

Alcătuît în doaoșprăzece cîntece de
LEONACHI DIANEU

Îmbogătit cu multe însemnări și luări-aminte
CRITICE, FILOSOFICE, ISTORICE,
FILOLOGHICE ȘI GRAMATICE
DE CĂTRE
MITRU PEREA
ș-alții mai mulți în anul 1800

Și toți țigani de aci, prin țară
Pribegind, iară se împrăștiară.

Așa trebile sta în iastă gioasă
Lume a noastră pe pămînt, cînd, iacă,
Din nălțimea cea mai luminoasă,
Ce raze nemuritoare o îmbracă,
Din tronul său mai sus de stele
Vecinicul împărat privi la ele!...

Văzu toate; și ale sale județe
Vecinice rămîn păzite bine!
Văzu cetele iadului îndrăznețe
Amețind sufletele creștine;
Văzu păgînele turcești gloate
Fugind din țară și împrăștiate.²

Iar după vecinica hotărîre
Încă turcilor nu le sosisă
Ceasul și vremea cea de perire,
Care le este din vecie scrisă;
Deci lui Gavrii, din sfîntul coriu,
Care-i cel mai întîi solitoriu,

„Pasă! Grăi, cu ceastă poruncă
La Vlad Vodă; arată-i și-l învață
Că în zădar la perire s-aruncă
Căci hotărît este să mai pață
Norodul lui încă vreme lungă
Jugul turcesc; ș-atîta-i ajungă.”

Așa zisă vecinicul părinte,
Iar Gavriile solitoriu îndată
Mersă fiind poruncile aminte;
Ș-învăscîndu-să în rază curată,
Luă față asemenea celie
Ce are un tînr ieșind din pruncie.

Zburînd apoi în arepi ușoare,
Ceriul cel mai deasupra străbate,
Trece pe lîngă stele și soare
Și nicăiri din drum el abate,
Până cînd la Vlad Vodă sosește
Și cereasca poruncă-i vestește.

„Vlade! Strigă cereasca solie,
Așa zice făptoriul a toate:
Zădarnică-i a ta măiestrie!
Vecinice hotărîri nemutate
Vor poporul tău încă să fie
Lungă vreme în păgînă robie!”

¹ Cetele. Țigani din Ardeal până astăzi zic pe toți care sînt supuși unui voivod o ceată, și așa sînt toți osăbiți în cete.

² Acum încheie poetul cîntecul și zice: Așa erau lucrurile pe pămînt cînd Dumnezeu căută la toate ce să tîmplă pe pămînt, și judcățiile lui vecinice sînt pururea bine păzite. Vede cum turcii fug împrăștiati, dar încă după vecinica lui hotărîre încă nu le venisă ceasul: pentru aceasta, zisă lui Gavrii să meargă să spuie lui Vlad că în zădar este toată sîlînța lui! Îngerul, luînd pe sine formă de un tînr ce iese din pruncie, adică de noao sau zece ani, mersă la Vlad și-i spusă hotărîrea vecinicului părinte, care înțelegînd-o, să plecă cu totul. — M.P.

Deși în acest volum destul de vast au fost incluse scrieri de-ale mele: două articole și un studiu monografic – fără știrea mea – cartea mi-a ajuns în mîini doar cu aproape doi ani de întârziere. Însă, redactorii dr. Felföldi László, Gombos András și Nagy Albert, nu numai că au uitat să-mi ceară consimțămîntul (altminteri, inevitabil), dar au uitat să-mi trimită și mie cel puțin un singur exemplar din publicația la care, vrînd nevrînd, am contribuit și eu, – pe lîngă scrierile amintite, – și cu o sumedenie de fotografii, cu semnătura: „Autor anonim”. Despre o asemenea atitudine ce se poate spune?! Nu mai mult decît ce spune francezul: „C'est la vie!” Așa e viața! – pe la noi.

Despre volum

Cînd în primăvară am primit volumul de la Emilia Martin, l-am dus acasă l-am studiat în stilul meu, adică începînd cu „Cuprins”-ul. Structural, lucrarea cuprinde cinci capitole, după cum urmează: *Amintiri; Materiale de arhivă; Publicații apărute; Bibliografie selectivă și Anexe*. Prima gafă profesională e bătătoare la ochi: lipsește orice text introductiv (Introducere, Cuvînt înainte, Prefață, Precuvîntare sau așa ceva).

Tot din cuprins am aflat că lista colaboratorilor-autori e destul de vastă. Circa 20 de nume, printre care autori cu pregătire de diferite grade, de la amatori la cei mai recunoscuți oameni de specialitate în domeniul dansului popular. Asta e în regulă!

Cît privește aspectul redactării tehnice, în această sferă din nou găsim multe insuficiențe. Să le lăsăm pe contul lipsei de fonduri financiare care ar fi putut asigura o tipografie și tipografi mai bine înzestrați cu cele necesare...

Amintiri

Din capitolele înșirate țin să mă ocup cu cel destinat evocării vieții și activității protagonistului Gheorghe Nistor, din care mă voi opri asupra „studiului” cel mai vast și totodată și celui mai subiectiv al volumului, lucrare semnată de *Gheorghe Dulău*. Subiectiv, zic, și în sensul bun al cuvîntului, dar și în cel al erorilor cercetătorului științific. Din punct de vedere al subiectului ales, pentru mine un singur termen are importanță ma-

O carte și cîteva gîndiri-gînduri

GHEORGHE NISTOR

1922–1987

Cu trei ani în urmă a văzut lumina tiparului o publicație destinată comemorării a zece ani de la stîngerea din viață a recunoscutului dansator micherechen GHEORGHE NISTOR. Scrierea introductivă, semnată de coregraful Miklós

Born, se termină cu următoarele propoziții: „Păstrați cîntecul, dansul și muzica, și păstrați amintirea tuturor acelor care toate acestea vi le-au lăsat moștenire! Gheorghe Nistor, numele Tău va rămîne pentru noi de amintire pe veci. Amin.”

loră: anul 1969. Autorul acestei ample lucrări descrie și comentează, în scop documentar, viața lui bace Gyuri, analizînd destul de amănunțit și activitatea dînsului ca celebru dansator. În această ordine de idei, domnul Dulău așterne pe hîrtie și o înșirarea a celor mai de seamă evoluări scenice ale lui Gheorghe Nistor, începînd cu următoarea dată: „20 august 1969: Festivalul Naționalităților la Keszthely, în organizarea Unuiunii Democratice a Românilor din Ungaria, unde sub denumirea de »Frații Nistor« au reprezentat cultura românească din țară.” Semnificația acestei consemnări trebuie subliniată datorită faptului că ea marchează începutul propriu-zis al **carierei personale** a lui Gheorghe Nistor.

Bine-nțeles, dbace Gyuri a dansat și înainte, afit în fața publicului, cît în fața camerelor de luat vederi, cît și în fața unor coregrafi unguri ș.a.m.d., însă în deceniul premergător nu prea s-a învoit să pășească pe scenă, deși de această perioadă se leagă renașterea culturii pentru dansul popular. Explicația i-a fost simplă și clară: nu dorește să revină în fața publicului cu dansurile sale micherechene. Toate eforturile depuse de cîțiva profesioniști în scopul de a-l abate de la poziția luată, toate au eșuat.

1969: anul cotiturii

Uniunea Democratică a Românilor din Ungaria, de la prima ediție a festivalurilor de naționalitate de la Keszthely, în fiecare an, de 20 August, a reușit să asigure ca și minoritatea noastră să fie reprezentată de cîte-o formație artistică la acest eveniment cu caracter național. În calitate de colaborator al acestui organ, și eu am ajuns să particip la două-trei ediții anterioare, cu prilejul cărora toți acei

lideri ai artei dansului popular și ai acestei manifestări cultural-artistice, – în frunte cuaminatorul principal, Vászárhelyi László, care cunoșteau calitățile excepționale ale dansatorului micherechen, mereu ne îndemnau – printre alți și pe mine – să facem ceva și să-l aducem și pe Gheorghe Nistor la Keszthely. Cu pri-

– unul dintre motivele refuzelor anterioare.

Istoria nu admite ipoteza interogativă „ce-ar fi fost dacă...?” Totuși, în acest caz, făcînd excepție, să meditam – cel puțin printr-un joc de idei! – asupra acestui **dacă**. Dacă Gheorghe Nistor s-ar fi retras definitiv și nu s-ar mai fi întors la pasiunea sa acum cultura etniei noastre ar fi lipsită de un cult al persoanei, ar fi mai săracă cu multe trepte, popularitatea ei n-ar fi primit un așa-zis caracter național, suita de dansuri „micherechenești” n-ar fi cucerit întreaga lume ș.a.m.d. (De aci încolo, jocul de idei să rămînă pasiunea cititorului.)

20 august 1969, Keszthely

La Keszthely, cu prilejul celui de-al VII-lea Festival al Naționalităților, succes frenetic ca Nistoreștii n-a obținut nimeni. Nici dansatori soliști, nici cîntăreți, nici alte formații artistice. Nimeni! Succesul nemaipomenit a început în timpul tradiționalei defilări în costume populare, cînd, pe strada principală a orașului de pe malul „lacului maghiar”, frații Nistor, acompañați de „hortacul” lor „DELE” (totatit de vestitul *Teodor Kovacs*) au fost opriți și solicitați la joc aproape pas cu pas: Cînd mica lor formație „de ocazie” a fost oprită, solicitată la dans și de fiecare dată aplaudată la scenă deschisă de sutele de spectatori; cînd dansul micherechen și-a recucerit demnitatea lui binemeritată; cînd suita de dansuri populare micherechene a confirmat la cel mai înalt nivel artistic prognostizările specialiștilor consecvent optimiști; cînd acest succes i-a dat încredere în sine lui bace Gyuri Nistor; cînd însuflețirea i s-a ridicat la un nivel nevisat: cînd și-a dat seama că ceea ce dînsul a moștenit de la înaintașii săi nu e o bogăție proprie...

În totalitate, evenimentul – și tot ce se leagă de el! – a însemnat **cotitura** de bun augur a lui Gheorghe Nistor și a consoartei sale, nană Măriuță. Căci nană Măriuță (n. Maria Buta) a fost alături de posesorul titlului de „Maestru al artei populare”, distincție pe care ar fi merita-o și dînsa. Semn de recunoștință, care nu s-ar cuveni să-l uităm. **Încă** acum cînd, cel puțin dînsa, **încă** este printre noi!

Calea spre renume

Din volumul pomenit, cititorul poate afla multe alte detalii privitoare la drumul pe care l-au parcurs soții Nistor, încă împreună, spre renume deja internațional. Internațional spun, și nu întîmplător. Căci suita de dansuri populare micherechene, rînduite în ordinea lor de la jocul duminical de odinioară și dansate cu măiestrie de Maria și Gheorghe Nistor a trecut frontierele, fiind introduse în repertoriul multor formații artistice din țară și de peste hotare, sînt aplaudate în numeroase țări. În acest fel, și mesajul formulat de Miklós Born de a păstra cîntecul, dansul și muzica și de a păstra amintiri tuturor acelor care toate acestea ni le-au lăsat moștenire – nu se limitează doar la cuvinte înflorate, ci se respectă cu strictețea cuvenită unui apel înțelept.

Post scris

Dragă nană Măriuță, vă asigur că eu m-am ținut de cuvînt. Am formulat propunerea necesară pentru a Vi se acorda și Dumneavoastră titlul de „Maestru al artei populare”. Textul l-am înaintat instituției competente. Nu doresc să învinovățesc pe nimeni, dar un lucru dă de gîndit: Oare acel Felföldi László, care preamărește încă și acum, activitatea dumneavoastră comună atît ca soție și soț, cît și ca dansatori cu renume, oare dînsul de ce nu vă vine într-ajutor și acum la bătrînețe? Domnia sa e una dintre cele mai competente personalități în acest domeniu. Bine știu, și Dumneavoastră așteptați cu nerăbdare acest gest. Și ar fi o treabă cinstită dacă vi s-ar împlini – deoarece-l meritați! – acest ultim vis. Cu vorba micherecheanului „Vă doresc sănătate bună!” Și încă ceva: nu renunțați la speranță!

Al. Hoțopan

Fotbal

După un sezon mediocru

Bătania și Micherechi dorește un rol
hotărîtor și în noul campionat

În sezonul trecut, echipa de fotbal din Bătania și cea din Micherechi a participat în campionatul județean Bichiș, divizia I.

Bătania, la începutul sezonului a jucat cam greoi, meciurile nu au reușit cum ar fi dorit jucătorii. După schimbarea antrenorului și după ce au fost aduși cîțiva jucători noi, echipa a prins un elan din ce în ce mai bine. Noul antrenor **Mákos Árpád** a obligat toată echipa să participe la antrenamente, a elaborat o tactică nouă și, împreună cu echipa, și-au realizat țelul, încetul cu încetul au venit și rezultatele. Evidențiem numai cîteva rezultate mai remarcabile. **Acasă:** Micherechi 3-1, Magyarbánhégyes 4-2, Tótkomlós 4-0, Medgyesegyháza 5-1. **În deplasare:** Vésztő 0-2, Micherechi 1-3, Mezőberény 0-4, Šercad 1-4.

Din păcate, au fost însă și cîteva meciuri care nu s-au terminat cu scoruri catastrofale pentru Bătania: Körösladány 1-4, Tótkomlós 1-5, Medgyesegyháza 0-3.

Mákos Árpád (antrenor) înaintea sezonului a declarat următoarele: - La începutul lunii iulie am reluat antrenamentele, ne întîlnim săptămînal de cinci ori. Miercurea și sîmbăta jucăm meciuri amicale. Din păcate, avem mulți jucători accidentați, astfel e foarte greu să alcătuim și să cizelăm echipa. Scopul tuturor este să ne clasăm printre primele cinci echipe.

Meciuri amicale:

- Tótkomlós TC-Bătania 5-5 (3-1)
golurile înscrise de Turbucz 3, Géczi și Lovász

- Bătania-Mezőhegyes 7-1 (2-1)
golurile înscrise de: Géczi 3, Turbucz, Zsóri, Podina, Ardelean.

Rezultatul echipei la sfîrșitul sezonului: Bătania, locul 7, cu: 30-13-8-9-62-52-47 p.

Jucătorii echipei din sezonul 2001-2002 sînt: Tóth Z., István N., Oláh G., Raczkó A., Simon T., Zima T., Putnoki Z., Kovács R., Major A., Ardelean Gh., Feteke Z., Turbucz Cs., Kovács K., Dancsó G., Lovász J., Kovács Zs., Putnoki A., Zsóri Z., Sztán L., Podina L., Géczi P.

După cele două victorii de la începutul campionatului, dar mai ales după cele 10 goluri marcate în 180 de minute obiectivul trasat nu pare deloc exagerat. Este îmbucurător că punctele maxime de pînă acum au fost obținute cu ajutorul puternic al tineretului echipei.

* * *

Cealaltă formație analizată din campionatul județean Bichiș, divizia I. este **FC Micherechi**. Timp de 3 ani, echipa are un rol hotărîtor în divizia I. Ca dovadă, la întrebarea „Care vor fi primele trei echipe la sfîrșitul sezonului?”, mai mulți antrenori au desemnat echipa aceasta. Păcat că cei mai mulți jucători nu sînt micherecheni. Ar fi bine dacă și printre juniori ar fi mai mulți jucători de calitate, care să ajute uneori echipa „mare”.

Tactica antrenorului **Gheorghe Pătca**, de cele mai multe ori a fost bună. Totuși să-mi fie permis o sugesite: nu merită ca un sportiv să se ocupe de gura suporterilor adversari, pentru că pățește ca echipa din Micherechi. Chiar dacă

suporterul a fost vinovatul...

Rezultate remarcabile:
Acasă: Kondoros (1.) 2-0, Körösladány (3.) 4-1, Vésztő (4.) 2-0, Magyarbánhégyes 5-1, Vareu 3-0, Medgyesegyháza 8-1, Gyoma 3-0, Szeghalom 4-1. **În deplasare:** Vareu 0-1, Gyoma 1-2, Mezőberény 1-2, Šercad 0-2.

Gheorghe Pătca (antrenor): - În primul rînd, aș dori ca jucătorii să fie cît mai atenți la joc și să joace cu elan maxim atît la antrenamente, cît și la meciuri. În sezonul acesta jocul lor va fi decisiv și din punct de vedere financiar, fiindcă am primit sprijin mai puțin, prin umare și pregătirile pentru campionat au fost mult mai simple ca altădată. La sfîrșitul sezonului am vrea să ne clasăm pe unul dintre locurile 5-10.

Clasarea echipei la sfîrșitul sezonului: Micherechi locul 6, cu: 30-16-7-7-57-35-51 p. (După scandalul de la Orosháza, li s-au anulat cîte trei 3 puncte cu golaverajul de 0-0.)

Jucătorii echipei din sezonul 2001-2002 sînt: Gh. Pătca, M. Virgil, Burai S., T. Berényi, Ancsin Z., I. Ruja, Sélei Gy., K. Martin, Cziczéri L., Kocsis Z., Bíró R., Tapasztó G., Zs. Ciotea, Gugolya Gy., Bíró K., A. Claudin, Oláh F., Boros B.

Primele două meciuri n-au adus prea mari satisfacții, dar nici dezamăgire, pentru că Micherechiul a debutat în noul sezon cu două egaluri. **MIC**

Formula 1

Michael Schumacher a cucerit al
patrulea titlu mondial la Hungaroring

Pilotul german, cu 4 competiții înaintea sfîrșitului de sezon, a devenit campion mondial. Cu victoria de duminică l-a depășit și pe Alain Prost în privința numărului competițiilor cîștigate, iar în caz că ar încheia victorios și sezonul viitor l-ar ajunge din urmă și pe Juan Manuel Fangio, care deține recordul absolut cu 5 titluri mondiale. Duminică după-masă pe circuitul Ungariei suporterii Ferrari puteau fi absolut fericiți, pentru că și echipa lor favorită a cîștigat concursul constructorilor. În fața tribunelor arhipline s-a desfășurat o întrecere cu

puține emoții, ceea ce nu micșorează deloc meritul lui Schumi. În momentul sosirii în fața tribunelor s-a declanșat un carnaval de neuitat. După terminarea cursei pilotul de excepție a mărturisit că înaintea sosirii sale la Budapesta avea presimțiri proaste, dar în momentul cînd a cîștigat antrenamentul oficial s-a liniștit puțin. „Cîștigarea titlului mondial și întrecerea lui Alain Prost e cam mult și pentru mine. Îmi trebuie puțin timp pînă ce voi prelucra aceste fapte fenomenale.” - a declarat marele campion după terminarea concursului.

I. Cosma

Tabelul individual

1. M. Schumacher	94 p.
2. D. Coulthard	51 p.
3. R. Barrichello	46 p.
4. R. Schumacher	44 p.
5. M. Häkkinen	21 p.
6. J.P. Montoya	15 p.

Tabelul constructorilor

1. Ferrari	140 p.
2. W. Mc Laren	71 p.
3. BMW. Williams	59 p.
4. Sauber Petronas	20 p.
5. Bar Honda	16 p.
6. Jordan Honda	13 p.

Fără Hagi pe banca tehnică

Naționala României a jucat un egal cu Slovenia

Ultimul meci oficial de pregătire, înaintea partidei decisive de la Budapesta de pe 5 septembrie, unde se va decide calificarea din grupa preliminară a Campionatului Mondial, selecționata română l-a jucat în Slovenia. Amicalul a însemnat debutul lui **Gheorghe Hagi** în postura de selecționar, dar legenda fotbalului românesc nu era prezent pe stadionul din Ljubljana, din cauza unor intervenții medicale urgente la rinichi, efectuate la Stuttgart. El a urmărit meciul desfășurat pe 15 august, la televizor, din casa lui Ion Țiriac,

iar conducerea tehnică efectivă a fost preluată de secundul **Gabi Balint**. Meciul s-a terminat cu un rezultat și cu o desfășurare a jocului cu totul potrivită caracterului amical. Egalul de 2-2 a acoperit un joc relativ bun al românilor, cele două goluri fiind marcate de cele două vîrfuri de atac: **Marius Niculae** și **Viorel Moldovan**. O însemnătate a jocului din Slovenia a reprezentat-o și faptul că, după o pauză de mai bine un an, a revenit în națională o altă legendă fotbalistică, **Gheorghe Popescu**, care după evoluția de la Ljubljana a semnat un contract de un an

plus unu cu Lecce, astfel, chiar începînd cu această săptămîna - la vîrsta de 34 de ani - va evalua în Serie A. Noul staff tehnic a efectuat 7 schimburi în timpul partidei, încercînd mai mulți jucători și din campionatul intern al României.

Luînd în considerare evoluția modestă în aceeași zi a reprezentativei maghiare în fața Germaniei (2-5), se poate afirma că naționala României are șanse serioase de calificare pentru baraj, care înseamnă ultima treaptă pe calea calificării la Campionatul Mondial 2002.

Ștefan Crăsta

Ultimele rezultate ale echipelor de fotbal

Campionat național divizia II.	
Giula-Tiszaújváros	1-4
Campionat național divizia III.	
Záhony-Leta Mare	2-1
Campionat județean divizia I.	
Hosszúpályi-Jaca	0-3
Bătania-Mezőhegyes	7-2
Mezőberény-Micherechi	1-1
Campionat județean divizia II.	
Aletea-Békésszentandrás	1-4
Kaszaper KSK-Chitighaz	3-1

Următoarele meciuri de fotbal

25 august sîmbătă	
Jászberényi Vasas-Giula Termál FC	17.00
Orosháza CSFC II.- Bătania	17.00
Gyulai Köröstáj MSE-Aletea	17.00
Jaca-Teglás	16.30
26 august duminică	
Micherechi SE-Füzesgyarmati SK	17.00
Chitighaz-Doboz	17.00
Tuzsér-Leta Mare	16.30

ROMÂNIA

Luni 27 august
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 Desene animate 10.10 Ora G (R) 11.10 Tezaur folcloric (R) 12.00 Minutul 91 (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Pro Patria 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pașuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frați! 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 20.45 Ce-i de făcut? 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Memoria ca o formă de justiție 23.00 Lumea dansului 0.15 Marele Jazz 1.00 Jurnal (R) 1.45 De luni, până duminică (R) 2.30 Memorialul durenii (R) 3.30 Ce-i de făcut? (R) 4.45 Nopti albe 4.50 Garantat 100% 5.25 Alege muzica! (R).

Marti 28 august
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pașuni (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Serial. Niciodată nu e prea târziu! 14.15 Desene animate 14.35 Serial. Orice e posibil! 14.00 Puncte cardinale 15.30 Cronica 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pașuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frați! 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.40 Sport 19.45 Film. Întâlnirea de 10 ani 21.25 Serial. Geean Davis 21.55 Jurnalul de noapte 22.10 Studioul artelor 23.10 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Menajeria de sticlă 1.20 Jurnal (R). 2.05 Serial. Martorul tăcut 3.40 Studioul artelor (R) 4.40 O idee pe zi... (R) 4.50 Nopti albe 5.00 Garantat 100% 5.30 Alege muzica! (R).

Miercuri 29 august
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pașuni (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Studioul artelor (R) 14.30 Serial. Orice e posibil! 15.00 Panorama 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pașuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frați! 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.25 Sport 19.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.15 Agenda Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.30 Jurnalul de noapte 21.45 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 1.20 Jurnal (R) 1.50 Serial. Martorul tăcut 3.20 Marele Jazz (R) 4.20 Informația (R) 4.40 O idee pe zi... (R) 4.50 Nopti albe (R) 5.00 Garantat 100% (R) 5.30 Alege muzica! (R).

Joi 30 august
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pașuni (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” (R) 14.20 Oameni ca noi 15.00 Conviuștin 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Serial. Pașuni 17.25 Garantat 100% 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frați! 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.00 Agenda Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.15 Reflecții rutiere 21.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 23.45 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 1.15 Jurnal (R) 1.45 Serial. Martorul tăcut 3.15 Lumea dansului (R) 4.20 Informația (R) 4.40 O idee pe zi... pentru România (R) 4.50 Nopti albe 5.00 Garantat 100% 5.30 Alege muzica! (R).

Vineri 31 august
6.00 Jurnalul de dimineață 6.15 Practic matinal 8.20 Jurnal 8.30 Matineu de vacanță 9.15 TVR Craiova 9.55 TVR Cluj 10.45 TVR Iași 11.30 TVR Timișoara 12.15 Serial. Pașuni (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.10 Informația 13.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 14.00 Destinul unei națiuni 114.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Obiectiv Europa 15.30 Drepturile omului 16.30 O idee pe zi... pentru România 16.40 Personalul de Costinești 17.55 Alege muzica! 18.25 Serial. Între noi, frați! 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.00 Agenda Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.15 Amprente 21.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 22.15 Jurnalul de noapte 23.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 23.40 Nopti albe 23.50 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 1.10 Jurnal (R) 1.40 Informația 2.00 Profesioniști (R) 3.00 Drepturile omului (R) 4.00 Obiectiv Europa (R) 4.30 O idee pe zi... (R) 4.40 Nopti albe 4.40 Personalul de Costinești (R).

Sâmbătă 1 septembrie
6.00 Tezaur folcloric (R) 6.50 Serial. Zorro 7.40 Desene animate 8.25 Film. Tinerii aventurieri 10.00 La telefon muzică populară! 10.30 Povestea la drumul mare 10.50 Auto Club 11.30 Casa mea 12.00 Serial. Frumosele școți 12.50 Jurnalul de prânz 13.00 Golful temerarilor 15.00 Debut 50 Plus 16.15 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 16.15 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 17.00 Serial. Ultimele știri 17.25 Film. Vreau să fiu din nou tânăr 18.50 Nopti albe 19.00 Jurnal 19.25 România în presa lumii 19.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.00 Agenda Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.15 Jurnalul de noapte 21.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 23.30 Debut 50 Plus (R) 0.45 Nopti albe 1.00 Jurnal (R) 1.03 Ora G (R) 2.30 Auto Club (R) 3.10 Casa mea (R) 3.40 Povestea la drumul mare (R) 4.00 Golful temerarilor (R).

Duminică 2 septembrie
6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Universul credinței 8.00 Desene animate 8.30 Laboratorul fantastic 9.30 Viața satului 11.15 Tezaur folcloric 12.05 De luni până duminică 12.50 Jurnalul de prânz 13.00 Golful temerarilor 15.00 Serial. Acțiune, motor! 16.00 Bravo, bravissimo! 17.30 Film. Noe 19.00 Jurnal 19.25 Agenda europeană 19.30 Festivalul Internațional „Cerbul de Aur” 21.30 Jurnalul de noapte 21.40 Film. Cocozlat 23.55 Bravo, Bravissimo! (R) 1.25 Jurnal (R) 1.55 Ghici cine vine la tine? (R) 3.25 Informația (R) 3.45 Nopti albe (R) 4.00 Golful Temerarilor.

TVR

Luni 27 august
6.00 Ferma (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Serial (R). Din lumea lui Dany 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Film (R). Inimă de hgru 11.20 Clepsidra cu imagini 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Răscuci 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.40 Toți, împreună 15.45 Opnrea obligatorie 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Afaceri la cheie 17.00 Spectacolul lumii (R) 17.30 Telemagazin TVR 2 17.40 Camera de gardă 18.10 Desene animate 18.30 Din goana trenului 18.55 Cinci minute cu frații Lumiere 19.00 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Sport plus 20.40 În numele sportului 21.00 Serial. Scurte povestiri cinematografice 21.30 Știri 21.40 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Bătrâna și hoțul 23.15 Boema de Timișoara 23.45 TVM Messenger 0.25 Serial. (R) Fete vesele 0.50 Vacanță cu trupa DP2 (R) 2.15 O altă dimensiune 3.05 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 3.35 Sport Plus (R) 4.25 Tradiții (R) 4.55 Medalion de interpret (R) 5.25 Atlas.

Marti 28 august
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Veni, Video, Vicii! (R) 7.05 Desene animate 7.35 Desene animate (R) 8.00 Prietenii lui Pitocot (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.40 Știri 9.50 Bărbăți, la crăci! (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Tribuna partidelor parlamentare 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 E dreptul tău! 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telemagazin 18.15 Veni, Video, Vicii! 18.30 Desene animate 18.55 Cinci minute cu frații Lumiere 19.05 Serial. În mijlocul furtunii 20.00 Film. Nor cei din linia întâi 21.35 Știri 21.40 Serial. Stăpînul animalelor 22.25 Patrimoniul 23.10 TVM Messenger 23.45 Serial (R). Fete vesele 0.10 Vară pentru 2 (R) 1.55 Documentar 2.40 Pop Club (R) 3.40 Patrimoniul (R) 4.25 Film (R). Noi cei din linia întâi.

Miercuri 29 august
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.35 Toți, împreună 8.35 Veni, Video, Vicii! (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Stăpînul animalelor 10.35 Din goana trenului (R) 11.00 Serial (R). În mijlocul furtunii 11.50 Serial (R). Femeia misterioasă 12.40 Cronici votive (R) 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Afaceri la cheie (R) 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telemagazin TVR 2 18.15 Veni, Video, Vicii! 18.30 Desene animate 18.55 Cinci minute cu frații Lumiere 19.00 Serial. În mijlocul furtunii 19.50 Cinematograful de artă. Iu rizi 21.35 Știri 21.40 Serial. Stăpînul animalelor 22.25 Mit și istorie 22.55 Clepsidra cu imagini 23.10 TVM Messenger 23.55 Serial (R). Fete vesele 0.20 Vară pentru 2 (R) 2.05 E dreptul tău (R) 2.35 Paradisul de lângă noi (R) 3.05 Televiziunea, dragostea mea! (R) 4.05 Cinematograful de artă (R).

Joi 30 august
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Arca lui Noe (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R) Stăpînul animalelor 10.30 Opnrea obligatorie (R) 10.45 Veni, Video, Vicii! (R) 11.00 Serial (R) În mijlocul furtunii 11.50 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Tribuna partidelor parlamentare 13.15 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Toți, împreună 15.25 Trans(Sylvania) insolit 16.00 Serial. Tată, am încurcat-o! 16.30 Vară pentru 2 17.30 Telemagazin TVR 2 18.15 Veni, Video, Vicii! 18.30 Desene animate 18.55 Cinci minute cu frații Lumiere 19.00 Din goana trenului 19.30 Pragul de sus 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Serial. Captiv în viitor 22.25 Teatrul TV prezintă. Memora teatrului 23.20 TVM Messenger 24.00 Serial (R) Fete vesele 0.25 Vară pentru 2 (R) 2.10 Serial (R). Familia Porter 2.40 Memoria teatrului (R) 3.35 Show nocturn 4.25 Pragul de sus (R).

Vineri 31 august
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.45 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Desene animate 7.30 Desene animate (R) 8.20 Prețul succesului (R) 8.50 Serial. Fete vesele 9.15 Serial (R). Tată, am încurcat-o! 9.45 Știri 9.50 Serial (R). Captiv în viitor 10.45 Trans(Sylvania) insolit (R) 11.15 Camera de gardă (R) 11.45 Serial. Femeia misterioasă 12.40 Documentar 13.10 Desene animate 14.30 Știri 14.35 Serial. Samurailor! 15.20 Serial. Poliția judiciară 16.15 Serial. Tată am încurcat-o! 16.40 Vară pentru 2 17.30 Telemagazin TVR 2 18.00 Desene animate 18.25 Cinci minute cu frații Lumiere 18.30 Televiziunea, dragostea mea! 19.35 Serial. Scurte povestiri cinematografice 20.00 D'ale lui Mitică 21.00 Serial. Familia Porter 21.30 Știri 21.35 Film. În luptă cu drogul 23.10 Cinci minute cu frații Lumiere 23.15 TVM Messenger 23.55 Serial (R). Fete vesele 0.20 Vară pentru 2 (R) 1.40 Serial (R). Scurte povestiri cinematografice 2.00 Serial (R). Familia Porter 2.30 Veni, Video, Vicii! (R) 2.45 Serial (R). Samurailor 3.30 Serial (R) Poliția judiciară 4.25 D'ale lui Mitică (R) 5.25 Documentar.

Sâmbătă 1 septembrie
6.00 Serial (R). Femeia misterioasă 6.50 Poftă bună cu Petrișor! (R) 7.05 Răscuci! 7.35 Călătoriile lui Ios 8.05 On line 8.35 În regatul Butenului 9.35 Arta apărării 10.05 Serial. Din lumea lui Dany 10.35 Serial. Wishbone 11.00 Desene animate 11.30 Arca lui Noe 12.05 Serial. Cum am devenit african 13.00 Știri 13.05 Atlas 13.40 Călătorind pînă în țară 14.10 Bărbăți, la crăci! 15.20 Planeta singuratică 16.05 Vacanță cu trupa DP2 17.30 Telemagazin TVR 2 17.55 Fotbal: Georgia-Ungaria 20.05 Film. Sfîrșit de secol 21.45 Știri 21.50 Serial. Mișune pe chei 22.45 Despre viață și sex 23.30 TVM Messenger 24.00 Film (R). În luptă cu drogul 1.30 Serial (R) Mișune pe chei 2.20 Despre viață și sex (R) 3.05 Veni, Video, Vicii! (R) 3.20 Film (R). Sfîrșit de secol 5.05 Serial (R). Cum am devenit african.

Duminică 2 septembrie
6.00 Planeta singuratică (R) 6.45 Veni, Video, Vicii! (R) 7.00 Serial (R). Din lumea lui Dany 7.30 Tradiții 8.00 Medalion de interpret 8.30 Ferma 9.30 Cronici votive 10.00 Serial. Din lumea lui Dany 10.30 Desene animate 11.00 Prietenii lui Pitocot 11.45 Desene animate 12.15 Serial. Cum am devenit african 13.00 Știri 13.05 Paradisul de lângă noi 13.35 Odiseea albastră 14.20 Pop Club 15.20 Serial. Călătoria lui Allen Strange 16.10 O altă dimensiune 17.00 Spectacolul lumii 17.30 Telemagazin TVR 2 17.40 Serial 18.30 Film. Permis de conducere 20.00 Film. Dovezi periculoase 21.35 Știri 21.40 Film. Bine lucră! 23.15 TVM Messenger 23.45 Serial (R). Călătoria lui Allen Strange 0.35 Serial (R). Intocarea macilor 2.05 Serial (R) 2.55 Veni, Video, Vicii! (R) 3.10 Film (R). Bine lucră! 4.40 Serial (R). Wishbone 5.05 Serial (R). Cum am devenit african

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

27 AUGUST, LUNI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară – redactor: Gelu Stan din Timișoara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

28 AUGUST, MARTI (redactor: Monica Rocsin)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Engleza pe înțelesul tuturor – curs de limbă engleză 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 AUGUST, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 AUGUST, JOI (redactor: Monica Rocsin)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: „Cuvinte potrivite” – emisiune dialog de cultivare a limbii române 11.15: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Nota săptămânii de Edda Ilyés 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

31 AUGUST, VINERI (redactor: Eva Iova)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.52: Avangarda „Ecranul nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceeni” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Actualități la românii din Banatul Sîrbesc – relatează Cornel Mata din Virșet 11.50: Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

1 SEPTEMBRIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.50: Recomandări culturale 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.30: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

2 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Adam Bauer)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debretin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

29 august 2001 (m1 ora 13.25)

Reluare: 1 septembrie 2001 (m2 ora 10.35)

Programul prevăzut al săptămânii viitoare:

De această dată programul în limba română al Televiziunii Maghiare va va călăuzi la „Festivalul Insulei” de la Budapesta, cea mai mare întâlnire de acest gen din Europa Centrală și de Răsărit. Manifestarea, care și de această dată a atras peste 300.000 de spectatori, a găzduit și formații muzicale românești. Echipa de filmare a Ecranului nostru a surprins cele mai interesante momente ale celor două concerte, desfășurate în ultima zi a „Insulei”. Astfel, telespectatorii care se vor așeza în fața micilor ecrane vor cunoaște muzica formației etno-rock, Zdob și Zdub din Moldova, care a susținut un concert de succes pe scena mare, și cu Taraful Haiducilor de la Clejani, care în categoria muzicii populare a fost una din cele mai mult așteptate formații. Nu înțelegem. Unii specialiști susțin că acest taraf este cel mai bun din întreaga lume în tot ceea ce înseamnă muzică lăutărească. Dacă v-am trezit interesul, fiți alături de Ecranul nostru și săptămîna viitoare! Realizator: Ștefan Crăsta

PETROM

ESENȚA MIȘCĂRII

În Ungaria
în două localități:
la Bichișciaba și la Nagylak

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24 pe 756 kHz

Internet: www.rri.ro

e-mail: ro@rri.ro

Tel./fax: 00401-3142118

Unde vă veți petrece vacanța de vară?

Cazare ieftină la Miskolctapolca și Gárdony

Fundația Fabricii de Mobile BUBIV din Giula oferă cazare ieftină în lunile de vară pentru excursioniști în orașul balnear Miskolctapolca și în localitatea Gárdony de pe malul lacului Velence.

La Miskolctapolca pot fi cazate 44 de persoane, în căsuțe de lemn sau case de piatră, care se găsesc la o distanță de numai 5 minute pe jos de ștrandul din peșteră. La Gárdony, în aceleași condiții, e posibilă cazarea a 28 de persoane.

În ambele locuri, cazarea costă 1.400 forinți pe persoană/zi, în cazul grupurilor de peste 20 de membri se dă reducere, prețul fiind de 1.200 forinți pe persoană/zi.

Informații suplimentare puteți cere de la Némethi Tiborné, la telefonul: 06-30/92-59-676.

FM 92,1 MHz STEREO RADIO VOCEA EVANGHELIEI ORADEA

3700 Oradea Str. Cuza Vodă nr. 85.

Tel. 59-430552, Fax.: 59-427372

E-mail: inbox@rve.net

– muzică – știri locale și BBC – emisiuni pentru orice vîrstă

Ascultați RVE non stop și pe Internet la:

<http://www.rve.net>

TRANS WORLD RADIO – ROMÂNIA

(Radio Vocea Evangheliei pentru Europa)

AM 1548 KHz zilnic, ora 21.15–21.45

SW 31 și 49 m – vineri: 18.30–18.45 – sîmbătă:

18.00–18.45 – duminică: 18.30–18.45

Într-o singură zi de la Semenice la Dunăre

Un masiv muntos din România, mai puțin cunoscut de turiștii străini, este Semenice. Pornind de la Reșița, cu autoturismul, cu autobuzul sau chiar și pe jos, Munții Semeniciului pot fi „cucerțiți” cu ușurință, oferind prin vîrfurile Semenice, Gozna și Nedeia imagini montane de farmec deosebit. În același timp, aceste culmi oferă o priveliște panoramică peste întreaga regiune. Pe timp senin, ochiul poate zări chiar Munții Ţarcului sau Dunărea.

Dar pornind de la Reșița, putem s-o luăm și spre sud, pe valea Carașului,

ajungînd în orașelul Oravița. Este un vechi târg, care în secolul al XVIII-lea a fost cel mai important centru economic și cultural al Carașului. Dispunînd de serioase tradiții culturale, aici se află cel mai vechi teatru de pe teritoriul României, construit în 1817, în stil baroc vienez. Pe scena acestui teatru au evoluat mari personalități ale teatrului, muzicii, literaturii. Și tot aici găsim numele unui tînar care aproape doi ani fusese aici suflor – Mihai Eminescu. Tot în acest oraș se află una din cele mai vechi farmacii, datînd din anul 1796.

De la Oravița, șoseaua duce mai departe spre sud, pînă la Moldova Nouă. Față de Moldova Veche, o străveche așezare rurală, Moldova Nouă este un oraș industrial, important port la Dunăre și principalul producător de cupru al României.

Astăzi pare o localitate decăzută, prăfuită, care nu îndeamnă să te oprești aici. Mai ales că, ajungînd la Dunăre, noua șosea continuă cursul marelui fluviu. Fiecare cotitură a Dunării deschide o priveliște nouă, frumoasă, culminînd însă cu Cazanele, strîmtoarea prin care vechiul Danubius se zvîrcolește furios, în valuri înspumate, într-o albie îngustă, străjuită de creste înalte, amenințătoare. Peisajul se îmblinzește mai încolo, pentru că, apropiindu-ne de Orșova, Cazanele Mici să ne mai ofere o dată imaginea îngustă, strîmtă, a pasului. Orșova, oraș nou, a pierdut mult din farmecul său vechi de port dunărean în care s-a înmănunchiat Orientul cu Occidentul. Azi nimic nu se mai păstrează din atmosfera balcanică, a cărei culme fusese cîndva insula Ada-Kaleh. În schimb, mănăstirea Sfînta Ana, de pe muntele ce se înalță deasupra orașului oferă momente de reculegere pioasă, iar foișorul deschide privitorului o panoramă largă asupra orașului, asupra Dunării, pînă la Cazane și pînă la Porțile de Fier. Tot de aici se vede și locul în care Cerna se varsă în Dunăre. Pornind de acolo spre miazănoapte, de-a lungul Văii

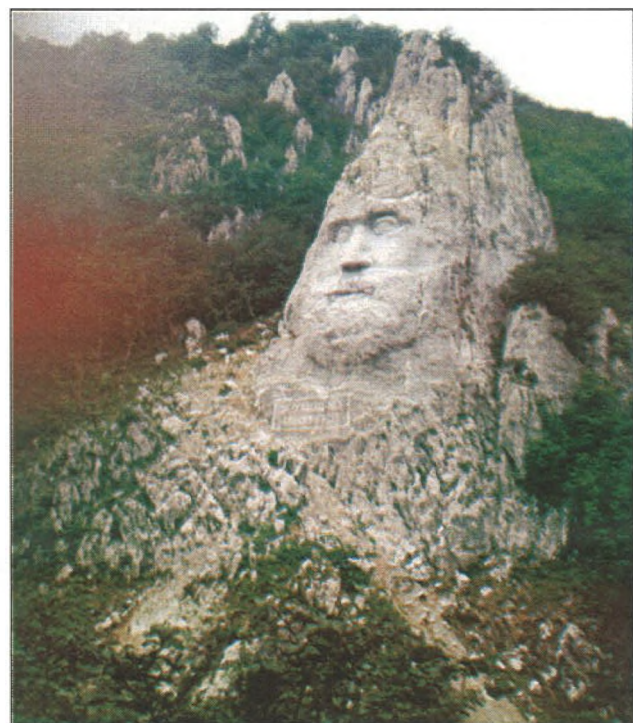
Cenrei, se poate ajunge la una dintre cele mai vechi stațiuni balneare europene, la Băile Herculane. Nu trebuie să convingem pe nimeni, că stațiunea merită să fie văzută. Dar fără a poposi aici prea mult, se poate ajunge pînă în valea Timișului. Ajungînd la Poarta Domașnea, călătorul o poate lua spre apus. Pe o șosea minunată, străjuită de dealuri împădurite, poate ajunge la un popas renumit: Paralela 45. Este un loc de odihnă într-un peisaj de basm, cu murmur de izvoare și foșnet de păduri. Continuînd calea, ajungem în orașul minier Anina, azi mai degrabă oraș-minier-muzeu, în care alături de blocuri prăpădite se mai pot vedea cîteva străzi vechi ale tradiționalei colonii miniere din veacul XIX. Imediat urmează Steierdorf, o așezare montană cu vechi tradiții turistice, în apropierea ei fiind cîteva lacuri și multe drumuri și poteci turistice. Iar urmînd șoseaua prin localități „crașovene” tipice de munte, se poate ajunge iarăși la Reșița. Și dacă pornim de dimineața, toate aceste minunății pot fi vizionate chiar într-o singură zi. Încercați odată! E. I.

Străjer de piatră la Dunăre

Pe malul de la Cazane, în Clisura Dunării, se conturează cea mai mare sculptură europeană – chipul regelui dac Decebal.

În România a fost primită cu satisfacție inițiativa unor patrioți români, ce datează din 1993, de a transforma o stîncă de la Cazane, în Clisură, într-o sculptură monumentală, care să reprezinte capul lui Decebal. Dimensiunile sculpturii sînt uriașe. Chipul lui Decebal are 40 m înălțime, iar lățimea este de 20 m. Se spune că aceasta va fi cea mai înaltă sculptură din Europa, un unicat, fiind cea de-a doua ca mărime în lume. Comparativ, putem menționa că Decebalul de pe malul Dunării va fi de două ori mai mare decît cei patru președinți americani din Dakota de Sud.

Din cînd în cînd, în Clisura Dunării se aude o explozie, al cărei ecou traversează fluviul, se „izbește” de malul drept și revine pe

malul românesc. Se conturează nasul, pomeții, gura sau buclele bărbii lui Decebal. Impresia este deosebit de puternică. Turiștii, care trec cu mașinile sau se

plimbă cu barca sau vaporul pentru a se răcori de căldura verii, sînt fascinați de priveliște. Bătrînul Decebal devine din ce în ce mai mult străjerul Dunării...